

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА
АДМІНІСТРУВАННЯ

Кафедра публічного управління та адміністрування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЗА ДРУГИМ РІВНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ (МАГІСТР)

на тему:

**АНАЛІЗ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ ДЛЯ РОБОТИ
ПАТРОНАТНИХ СЛУЖБ В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ**

Виконав: студент 6 курсу 635 групи
напряму підготовки:
28 Публічне управління та адміністрування
спеціальності:
281 Публічне управління та адміністрування
Кривцов Артем Олегович

Керівник:
доктор наук з державного управління,
професор
Ємельянов Володимир Михайлович

Рецензент:

м. Миколаїв – 2023 рік

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	4
ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ІНСТИТУТИ РАДНИКІВ ТА ПОМІЧНИКІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ І ГОЛІВ ОРГАНІВ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ.....	10
1.1. Правовий аналіз інститутів радників Президента України та Прем'єр-міністра України.....	10
1.2. Практично-правовий аналіз статусу радника з питань молоді голови Національного агентства України з питань державної служби.....	16
1.3. Роль патронатної служби голови Миколаївської обласної державної адміністрації в сфері публічного управління та врядування.....	20
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1.....	24
РОЗДІЛ 2. ІНСТИТУТИ РАДНИКІВ ГОЛОВИ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ ТА МИКОЛАЇВСЬКОГО МІСЬКОГО ГОЛОВИ.....	30
2.1. Інститут радників голови Миколаївської обласної ради в контексті розвитку муніципального права та громадянського суспільства.....	30
2.2. Роль радника міського голови у розвитку місцевого самоврядування міста Миколаєва та в умовах воєнного стану.....	34
2.3. Розвиток сучасних процесів військового права в інституті позаштатних радників міського голови на прикладі міста Миколаєва.....	42
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2.....	47
РОЗДІЛ 3. ІНСТИТУТИ ПОМІЧНИКІВ-КОНСУЛЬТАНТІВ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ ТА ДЕПУТАТІВ МІСЦЕВИХ РАД.....	51
3.1. Правовий аналіз інституту помічників-консультантів народних депутатів України.....	51
3.2. Роль інституту помічників-консультантів депутатів місцевих рад у розвитку конституційного та муніципального права на прикладі Миколаївської обласної ради та Миколаївської міської ради.....	56

3.3. Роль інституту помічників-консультантів депутатів місцевих рад у розвитку місцевого самоврядування в умовах воєнного стану на прикладі міста Миколаєва.....	60
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3.....	64
ВИСНОВКИ.....	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	74
ДОДАТКИ.....	82

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

БПД – Безоплатна правова допомога (Безоплатна правнича допомога)

НАДС – Національне агентство України з питань державної служби

НАТО – Північноатлантичний альянс

EUACI – European Union Anti-Corruption Initiative (Антикорупційна ініціатива Європейського Союзу в Україні)

ВСТУП

Актуальність дослідження обумовлена новітніми викликами та завданнями, які передбачені для патронатних служб органів центральної виконавчої влади та місцевого самоврядування, оскільки дані служби відіграють ключову роль у забезпеченні ефективності та успішності реформ, взяття на себе соціальної відповідальності та сприянні соціальному розвитку. Вивчення роботи патронатних служб допоможе зрозуміти кожному громадянину, наскільки ефективно вони сприяють вирішенню соціальних та економічних проблем. Дослідження дозволить виявити потреби та очікування громади від патронатних служб, що є важливим для підготовки програм та послуг. Аналіз результативності патронатних служб дозволить визначити, наскільки успішно вони виконують свої завдання та досягають цілей. Дослідження може виявити можливості для впровадження нових методів та стратегій у сфері соціальної допомоги та підтримки.

Радники та помічники голів органів центральної виконавчої влади, голів місцевого самоврядування, народних депутатів України та депутатів місцевих рад відіграють значну роль у функціонуванні системи управління. Важливість їхньої присутності та роботи визначається кількома ключовими факторами:

По-перше, радники та помічники допомагають керівникам у прийнятті обґрунтованих рішень, аналізуючи інформацію та пропонуючи варіанти дій. Вони надають консультації та володіють експертними знаннями у різних сферах, що сприяє вдосконаленню стратегій та вирішенню складних питань та забезпечують голову органу чи депутата необхідною інформацією, аналізами та порадами, допомагаючи їм у прийнятті обґрунтованих рішень.

По-друге, радники та помічники беруть участь у підготовці документів, які мають стратегічне значення для керівництва та розвитку установи чи регіону. Вони можуть служити ланкою між владою та громадою, сприяючи вирішенню проблем та поданню пропозицій від громадськості. Радники

сприяють взаємодії та координації між відділами та підрозділами організації, забезпечуючи гармонійну роботу.

По-третє, радники та помічники можуть представляти керівництво в різних органах, комітетах чи на зустрічах, що є важливим для взаємодії та роботи в системі влади. Їхня робота спрямована на забезпечення ефективності прийняття рішень, розвитку стратегій та поліпшенню взаємодії з громадою. Вони є ключовими посередниками між керівництвом та громадськістю, сприяючи розвитку та ефективному функціонуванню управлінських структур. Радники здійснюють аналіз різних аспектів, вивчають ринки, соціальні потреби, що сприяє формулюванню науково обґрунтованих рішень.

По-четверте, радники і помічники можуть сприяти розвитку та впровадженню місцевих проектів та ініціатив, які важливі для громад. Дані фахівці виконують широкий спектр завдань, спрямованих на покращення якості влади, ефективність управління та задоволення потреб громадян. Вони є невід'ємною частиною системи публічного управління та важливим чинником успішного функціонування владних структур.

Внутрішні та зовнішні трансформації патронатних служб органів центральної виконавчої влади та місцевого самоврядування є ключовими у забезпеченні ефективної соціальної підтримки та покращенні рівня надання послуг населенню. Існує декілька аспектів цих трансформацій з подальшим дослідженням та модернізацією: впровадження сучасних технологій, програмного забезпечення для полегшення роботи, збільшення швидкості обробки звернень, вдосконалення внутрішніх процесів, оптимізація робочих процедур для підвищення продуктивності та зменшення часу на надання послуг, організація тренінгів, навчання та розвиток навичок співробітників для забезпечення високого рівня обслуговування, розробка нових програм та послуг, які краще відповідають потребам громади, посилення взаємодії з громадськістю, активніша робота з громадськими організаціями для збору фідбеку та розуміння реальних потреб, підвищення прозорості та відкритості процесів, надання можливості громадянам залишати свої відгуки та

пропозиції, співпраця з приватним сектором та неприбутковими організаціями для спільного вирішення соціальних питань, використання соціальних медіа, веб-платформ для зв'язку та розповсюдження інформації. Внутрішня та зовнішня трансформація патронатних служб спрямована на покращення якості надання послуг, збільшення доступності та відповідності реальним потребам громади, що дозволяє збільшити довіру до владних структур та підвищити їхню ефективність.

Дана робота написана на власних дослідженнях та практичній імплементації в сфері місцевого самоврядування автором під час перебуванні на посадах позаштатного радника Миколаївського міського голови з питань правової освіти і помічника-консультанта депутата Миколаївської міської ради VII та VIII скликань.

Об'єктом дослідження – є патронатна служба як форма соціально-економічних процесів та елемент публічного управління і громадянського суспільства.

Предметом дослідження – є управління людськими ресурсами патронатної служби як інструменту ефективної взаємодії влади і громадськості.

Мета дослідження – обґрунтувати та охарактеризувати механізми роботи патронатних служб органів центральної виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Поставлена мета зумовила вирішення наступних **завдань**:

- вивчити сучасні проблеми та практики представників патронатних служб органів центральної виконавчої влади та місцевого самоврядування;
- розглянути управління патронатною службою як соціально-економічну категорію;
- проаналізувати нормативно-правові акти, які регулюють діяльність патронатних служб;
- визначити перспективи розвитку патронатних служб в публічному управлінні.

Методика дослідження заснована на використанні проведення аналізу офіційних документів, законів, нормативних актів, звітів, що стосуються патронатних служб для виявлення їхнього функціоналу, завдань та структури, проведення опитування серед співробітників патронатних служб, представників громадськості та користувачів послуг для отримання думок, відгуків та оцінки якості послуг, дослідження конкретних випадків надання послуг патронатних служб для ретельного аналізу та оцінки ефективності, вивчення статистичних показників, що відображають роботу патронатних служб, таких як кількість наданих послуг, спостереження за роботою патронатних служб для отримання відомостей щодо процесів, які не відображаються у документах або статистиці, визначення сильних та слабких сторін, можливостей та загроз патронатних служб для усвідомлення їхнього положення та потенціалу покращення. Дані методи використані для отримання комплексної та всебічної оцінки роботи патронатних служб, а також для виявлення можливостей для подальшого вдосконалення їхньої діяльності.

Наукова новизна полягає в практичному спрямуванні патронатних служб на реалізацію соціальних та громадських потреб шляхом надання підтримки, консультацій та послуг населенню. Ось деякі аспекти, які відображають наукову новизну цих служб: патронатні служби надають індивідуалізовану підтримку та консультації, враховуючи унікальні потреби кожної особи чи групи, що використовує ці послуги, розробка програм та послуг, спрямованих на соціальну інтеграцію, підтримку та підвищення якості життя різних соціальних груп, використання сучасних технологій, досліджень та аналітики для постійного вдосконалення послуг та реагування на змінні потреби громади, залучення активної участі громадян у процесі визначення потреб та вирішення соціальних питань, здатність швидко реагувати на зміни в суспільстві, змінюючи або модифікуючи послуги для відповіді на нові виклики, сприяння розвитку локальних ініціатив та інфраструктури для зміцнення громад. Також наукова новизна полягає в тому, як патронатні

служби впроваджують новаторські підходи, враховуючи соціальні та економічні тенденції, та вдосконалюють свою роботу для максимального задоволення потреб населення.

Практичне значення отриманих результатів в тому, що отримані результати дослідження можуть використовуватись для розробки нормативно-правової бази під час створення технологій публічного управління патронатними службами, що дозволить розширити правову, наукову та методичну базу для подальшого своєрідного розвитку управлінської інфраструктури, удосконалення взаємодії між владою та громадськістю і впровадження технологій сучасного державного та муніципального врядування.

Основні положення дослідження можуть бути включені до навчальних курсів вузівської та післявузівської підготовки, впроваджені у зміст окремих навчальних курсів як бакалаврату, так і магістратури («Публічна служба», «Публічне управління», «Державна служба», «Менеджмент державної політики», «Організація та управління діяльністю адміністративних органів»), які забезпечують загально-професійну підготовку студентів усіх спеціальностей .

Апробація результатів дослідження. Матеріали магістерської роботи стали підґрунтям для написання багатьох тез доповідей в рамках міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій.

Структура дослідження. Специфіка теми, сформульовані мета і завдання визначили послідовність викладення матеріалу і структуру роботи. Робота загальним обсягом 91 сторінок, складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

РОЗДІЛ 1

ІНСТИТУТИ РАДНИКІВ ТА ПОМІЧНИКІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ І ГОЛІВ ОРГАНІВ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ

1.1. Правовий аналіз інститутів радників Президента України та Прем'єр-міністра України

Радник Президента України відіграє важливу роль у президентській адміністрації. Радники є членами команди Президента і надають йому поради з різних питань, пов'язаних з політикою, економікою, соціальними питаннями, законодавством та зовнішньою політикою.

Дана посада може бути різноманітною і може включати радників з певних сфер, таких як зовнішня політика, економіка, безпека, правозахист, міжнародні відносини тощо. Радники можуть мати значний вплив на формування політики країни та роботу уряду.

Вони часто мають широкий досвід у відповідній сфері і допомагають Президенту у розв'язанні складних питань та прийнятті стратегічних рішень.

Посада радника Президента України є консультативною і може бути різних рівнів та спеціалізацій. Зазвичай це фахівці з різних галузей, які надають консультації та рекомендації Президенту з різних питань.

Радники можуть мати різні регалії та відповідальності в залежності від їх фахової експертизи та обраної сфери роботи. Вони можуть бути експертами з економіки, зовнішньої політики, права, безпеки та інших сфер.

Склад радників Президента може змінюватися залежно від політичних умов та призначень. Вони можуть служити на посадах у президентському апараті чи призначатися для конкретних завдань та проектів [39].

Права радників Президента України визначаються їхніми повноваженнями та обов'язками, які надаються при зайнятті даної посади. Зазвичай радники мають консультативну роль і надають поради, рекомендації

та експертні думки Президентів з питань, які відповідають їхній області компетенції.

Оскільки у них немає офіційних повноважень, як у виконавчих чи законодавчих органах, їхні можливості впливу визначаються відносинами з самим Президентом та його довірою до їхніх знань та досвіду [39].

Призначення радників може бути тимчасовим, іноді залежати від обставин або потреби в конкретних консультаціях чи експертному підході до певної ситуації. Вони можуть бути включені до робочих груп, комітетів або рад, які формують стратегії, концепції та політику.

Зазвичай, правовий статус та повноваження радників прописані внутрішніми правилами організації президентського апарату, та у їхній роботі вони керуються законами та нормативними актами, що регулюють функціонування владних структур в Україні [39].

Правовий статус та права радників Президента України може визначатися законодавством та нормативно-правовими актами, які регулюють діяльність президентського апарату та адміністрації. Існують загальні принципи та положення, які часто відображають правовий статус цих посад.

Основні аспекти правового статусу радників Президента України можуть включати:

1. **Консультативний Характер:** Радники надають консультації та рекомендації Президенту, і їхні функції зазвичай мають консультативний характер.
2. **Внутрішні Документи:** Повноваження та функції радників можуть бути визначені внутрішніми документами президентської адміністрації, такими як розпорядження Президента чи інші директиви.
3. **Конфіденційність:** Робота радників часто пов'язана з обробкою конфіденційної інформації, і вони можуть бути зобов'язані дотримуватися високого рівня конфіденційності.

4. **Правовий захист:** Як правило, радники можуть користуватися певним правовим захистом, але це може варіюватися в залежності від конкретних обставин.

5. **Взаємодія з Громадськістю:** Вони можуть виступати в якості офіційних представників президентської адміністрації у взаємодії з громадськістю та ЗМІ.

Необхідно зазначити, що правовий статус і повноваження радників можуть змінюватися відповідно до конкретного контексту та політичних обставин, і для отримання точної інформації слід звертатися до відповідних юридичних норм та актів [39].

Обов'язки радників Президента України можуть варіюватися залежно від їх конкретних фахових здібностей, досвіду та відповідальностей, які їм покладаються. Зазвичай це консультативні посади, і обов'язки можуть включати:

1. **Надання консультацій та рекомендацій:** Радники надають Президенту консультації з питань, що входять у їхню сферу експертизи. Це може стосуватися економіки, зовнішньої політики, внутрішньої політики, безпеки, правових питань тощо.

2. **Аналіз ситуацій:** Вони допомагають Президенту аналізувати складні ситуації та приймати рішення, враховуючи різні аспекти.

3. **Участь у зустрічах і засіданнях:** Радники можуть брати участь у зустрічах, консультаціях і засіданнях разом з Президентом та іншими членами адміністрації.

4. **Підготовка аналітичних матеріалів:** Вони можуть мати обов'язок підготовки аналітичних звітів, доповідей та інших матеріалів, що допомагають у прийнятті рішень.

5. **Лобіювання і взаємодія з іншими інституціями:** Радники можуть представляти інтереси Президента в різних інституціях, урядових органах, а також спілкуватися з представниками інших країн.

6. Координація і співпраця: Радники можуть координувати роботу різних служб та відомств для досягнення конкретних завдань.

7. Громадські відносини: Деякі радники можуть бути відповідальними за взаємодію з громадськістю та висвітлення позиції Президента в медіа-просторі.

Ці обов'язки можуть визначатися конкретними вимогами Президента та умовами, в яких знаходиться країна. Зазвичай радники працюють в тісному співробітництві з іншими членами адміністрації, мають доступ до конфіденційної інформації та повинні відзначатися високим рівнем компетентності та професіоналізму.

Термін повноважень радників Президента України може бути різним і залежить від багатьох факторів, таких як умови призначення, внутрішня політика, період влади Президента та інші обставини.

Зазвичай радники призначаються на період дії терміну Президента, але це не є жорстким правилом. Вони можуть займати посаду на певний строк, але існує можливість продовження терміну або зміни складу радників протягом терміну президентства [39].

Також важливо враховувати, що склад радників може змінюватися під час президентського терміну через політичні, стратегічні або інші обставини. Такі зміни можуть стосуватися як персонального складу, так і перерозподілу функцій та обов'язків серед радників.

Точний термін повноважень радників Президента України не має однозначного стандарту і може бути визначений внутрішніми директивами адміністрації Президента або урядовими регуляціями, які визначають процедури та умови їхньої роботи.

Посада радника Прем'єр-міністра України є консультативною і зазвичай призначається для надання консультаційних порад у різних сферах роботи уряду. Радники Прем'єр-міністра можуть мати різні фахові напрямки, такі як економіка, фінанси, зовнішня політика, право, громадські відносини та інші сфери [14].

Обов'язки радників Прем'єр-міністра можуть включати:

1. **Надання консультацій:** Радники надають прем'єр-міністру поради з питань, що входять у їхню сферу експертизи.
2. **Аналіз ситуацій та рекомендації:** Вони допомагають у аналізі складних ситуацій та розробці рекомендацій для ухвалення рішень.
3. **Участь у засіданнях та робочих групах:** Радники можуть приймати участь у засіданнях, де обговорюються важливі питання для уряду.
4. **Підготовка аналітичних матеріалів:** Вони можуть підготувати аналітичні звіти, доповіді та інші матеріали для підтримки ухвалення рішень урядом.
5. **Взаємодія з іншими органами влади:** Радники можуть представляти інтереси Прем'єр-міністра в контактах з іншими урядовими інституціями та здійснювати лобіювання.

Точні обов'язки та функції радників прем'єр-міністра можуть визначатися внутрішніми правилами та положеннями, що регулюють діяльність уряду.

Правовий статус та повноваження радників Прем'єр-міністра України зазвичай визначаються законодавством та внутрішніми нормативними актами, які регулюють діяльність уряду та його апарату [14].

Основні аспекти правового статусу радників Прем'єр-міністра можуть включати:

1. **Консультативна роль:** Радники є консультантами Прем'єр-міністра з різних питань та сфер роботи, на які вони спеціалізуються.
2. **Аналітична та консультаційна робота:** Вони готують аналітичні матеріали, рекомендації та доповіді для підтримки прийняття рішень Прем'єр-міністра.
3. **Участь у робочих групах і засіданнях:** Радники можуть брати участь у робочих групах, комітетах та засіданнях, які стосуються ключових питань для уряду.

4. **Лобіювання та представництво:** Деякі радники можуть представляти інтереси Прем'єр-міністра на зустрічах з представниками інших владних органів, здійснювати лобіювання та ведення переговорів.

5. **Конфіденційність і доступ до інформації:** Робота радників може вимагати роботи з конфіденційною інформацією та дотримання високого рівня дискреції.

Важливо зауважити, що конкретні повноваження та обов'язки радників Прем'єр-міністра можуть варіюватися в залежності від умов призначення, внутрішніх положень уряду та визначених завдань, які їм доручено. Вони зазвичай мають право користуватися певним рівнем захисту та конфіденційності у своїй роботі [14].

Термін повноважень радників Прем'єр-міністра України може бути різним і залежить від багатьох факторів, таких як умови призначення, внутрішня політика, період уряду та інші обставини.

Зазвичай радники призначаються на період дії терміну Прем'єр-міністра, але це не є жорстким правилом. Також можливість продовження терміну або зміни складу радників протягом урядового терміну можуть бути визначені урядовими директивами, внутрішніми правилами або іншими нормативними актами.

Точний термін повноважень радників Прем'єр-міністра України зазвичай визначається внутрішніми нормативними актами та положеннями, які регулюють роботу уряду та апарату Прем'єр-міністра. Ці обмеження можуть варіюватися від випадку до випадку, індивідуально для кожного радника чи групи радників.

Для отримання точної інформації щодо терміну повноважень радників Прем'єр-міністра рекомендується звертатися до відповідних урядових джерел та нормативно-правових актів, що регулюють це питання.

1.2. Практично-правовий аналіз статусу радника з питань молоді голови Національного агентства України з питань державної служби

Дослідження даного підрозділу імплементовано в науковій роботі «Практично-правовий аналіз статусу радника з питань молоді голови Національного агентства України з питань державної служби» в рамках III Міжнародної науково-практичної конференції «Scientific practice: modern and classical research methods» в 2022 році [с. 32, 5].

Інститут радників з питань молоді відіграє важливу роль у розвитку патронатних служб та служб позаштатних радників органів виконавчої влади і місцевого самоврядування в сфері молодіжної політики України. Радники виконують важливу аналітичну, дослідницьку, правову та консультаційну роботи, з метою налагодження плідної співпраці між органами влади та громадськістю. Інститут радників з питань молоді є ключовим інструментом відкритості, прозорості, науково-практичної діяльності, захисту прав молоді в сфері публічного врядування.

Даний інститут набув актуальності після прийняття Закону України «Про основні засади молодіжної політики» 27 квітня 2021 року. Пунктом 21 статті 1 цього Закону, радників з питань молоді було включено до суб'єктів молодіжної роботи. Відповідно до пункту 3 статті 5 цього Закону, радники з питань молоді є механізмом та інструментом участі молоді у формуванні та реалізації молодіжної політики. Частина 6 статті 6 цього Закону передбачає призначення радників з питань молоді керівників центральних та місцевих органів виконавчої влади, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування на громадських чи інших засадах. Також в статті зазначено визначення правового статусу та порядку призначення радників з питань молоді відповідними органами Автономної Республіки Крим, органами виконавчої влади та місцевого самоврядування [34].

Міністерством молоді та спорту України, як центральним органом виконавчої влади, який регулює державну молодіжну політику затверджуються рекомендації щодо діяльності інституту радників з питань молоді. На підставі даної статті, Міністерством молоді та спорту України були розроблені рекомендації щодо розвитку інституту радників з питань молоді, які регулюються Наказ Міністерства молоді та спорту України від 11.11.2021 р. № 4370 «Про затвердження Рекомендацій щодо засад діяльності радників з питань молоді» та Наказом Міністерства молоді та спорту України від 17.01.2022 р. № 141 «Про внесення змін до Рекомендацій щодо засад діяльності радників з питань молоді» [24].

Керуючись вищезазначеними нормами Закону України «Про основні засади молодіжної політики» Національне агентство України з питань державної служби (далі – НАДС), затвердило Наказом від 15 лютого 2022 р. № 15-22 «Про радника з питань молоді Голови Національного агентства України з питань державної служби на громадських засадах» Положення про радника з питань молоді Голови Національного агентства України з питань державної служби на громадських засадах [38].

Додатково Наказом НАДС від 15 лютого 2022 р. № 15-22 «Про радника з питань молоді Голови Національного агентства України з питань державної служби на громадських засадах» запроваджено оголошення відбору радника з подальшим оприлюдненням на офіційному вебсайті НАДС, проведення організації відбору радника з питань молоді, керуючись Наказом Міністерства молоді та спорту України від 11.11.2021 р. № 4370 «Про затвердження Рекомендацій щодо засад діяльності радників з питань молоді», проведення процедури обрання відповідного кандидата на посаду радника з підготовкою відповідного подання на призначення радника з питань молоді. Також даний Наказ НАДС передбачає підготовку додаткового Наказу НАДС про призначення радника з питань молоді.

Радником з питань молоді Голови НАДС може бути громадянин/громадянка України віком від 35 років, який має досвід роботи в

сфері молодіжної політики та проєктному менеджменті з організації молодіжних тренінгів, семінарів, освітніх заходів. Також кандидат на посаду радника з питань молоді повинен мати документи про проходження спеціалізованих навчань Міністерства молоді та спорту України (наприклад: за програмою «Молодіжний працівник» від Державного інституту сімейної та молодіжної політики), регіональних центрів підвищення кваліфікації обласних державних адміністрацій (навчальні програми даних центрів затверджує НАДС), різних міжнародних молодіжних програм [45].

Положення про радника з питань молоді Голови Національного агентства України з питань державної служби на громадських засадах регулює правовий статус, засади діяльності, процедуру призначення радника з питань молоді Голови НАДС. Радник не є державним службовцем, працює поза штатом на громадських засадах. Законодавство про працю на радника з питань молоді не застосовується. Радник з питань молоді підпорядковується Голові НАДС безпосередньо, а також активно співпрацює зі структурним підрозділом НАДС, який регулює та забезпечує формування державної політики в сфері державної служби, зокрема з Генеральним департаментом з питань управління персоналом на державній службі та в органах місцевого самоврядування. Радник з питань молоді керується Конституцією України, законами України, указами Президента України, постановами Верховної Ради України, актами Кабінету Міністрів України та НАДС, Положенням про радника з питань молоді Голови Національного агентства України з питань державної служби на громадських засадах. Радник з питань молоді призначається Головою НАДС за поданням Генерального департаменту з питань управління персоналом на державній службі та в органах місцевого самоврядування НАДС. Наказ про призначення та припинення повноважень радника з питань молоді оприлюднюється на офіційному вебсайті НАДС. Радник призначається на строк повноважень Голови НАДС, але повноваження радника з питань молоді можуть бути припинені за рішенням Голови НАДС або за власним бажанням.

Відповідно до Розділу II Положення про радника з питань молоді Голови Національного агентства України з питань державної служби на громадських засадах, до основних завдань радника з питань молоді відносяться: надання консультацій та пропозицій з питань створення сприятливих умов для залучення молоді на державну службу та службу в органах місцевого самоврядування, проведення аналізу стану справ у сфері інтересів та прав молоді на державній службі та службі в органах місцевого самоврядування, запровадження та розробка молодіжних програм, методик, методів, з метою залучення представників молоді на державну службу та службу в органах місцевого самоврядування, підтримка соціально-економічного потенціалу та вирішення питань працевлаштування молоді, підтримка професійного розвитку молоді, організація та проведення експертно-аналітичних ініціатив, моніторингової роботи, інформаційно-просвітницьких проєктів для молоді, в рамках повноважень НАДС, дослідження інтересів молоді під час розробки нормативно-правових актів в сфері державної служби та служби в органах місцевого самоврядування, організація стажування молоді в органах державної влади та місцевого самоврядування, налагодження співпраці з державними органами та суб'єктами молодіжної роботи в сфері інформаційної діяльності національного та міжнародного рівнів [38].

Права та обов'язки радника з питань молоді Голови НАДС регулюються Розділом III Положення про радника з питань молоді Голови Національного агентства України з питань державної служби на громадських засадах. Радник з питань молоді має право одержувати у встановленому порядку від структурних підрозділів НАДС необхідну інформацію, матеріали і документи для здійснення своїх повноважень та виконання необхідних завдань, інформувати керівництво НАДС щодо ігнорування та ненадання необхідної інформації, матеріалів та документів структурними підрозділами НАДС, які необхідні для виконання завдань радника з питань молоді, брати участь в семінарах, конференціях, нарадах засіданнях, які стосуються діяльності радника з питань молоді, доступ до адміністративної будівлі НАДС.

Радник зобов'язаний дбайливо та з охайністю ставитися до майна НАДС, відповідально ставитися до виконання необхідних завдань та до здійснення повноважень, дотримуватися високої культури спілкування, з повагою та шанобливо ставитися до працівників та відвідувачів НАДС, не допускати дій та вчинків, які можуть компрометувати та негативно вплинути на авторитет НАДС або нанести шкоду НАДС. Радник з питань молоді взаємодіє зі структурними та територіальними підрозділами НАДС, підприємствами, установами і організаціями, які підпорядковуються НАДС [4].

Тому, базуючись на вищесказаному, можна зробити такий висновок, завдяки інституту радників з питань молоді, активно застосовуються на практиці норми Закону України «Про основні засади молодіжної політики» в органах центральної виконавчої влади, зокрема в НАДС. Розвивається нормативна база Міністерства молоді та спорту України і НАДС в сфері молодіжної політики на державній службі та службі в органах місцевого самоврядування, покращується молодіжна робота та співпраця між НАДС та громадськістю.

1.3. Роль патронатної служби голови Миколаївської обласної державної адміністрації в сфері публічного управління та врядування

Дослідження даного підрозділу імплементовано в науковій роботі «Роль патронатної служби голови Миколаївської обласної державної адміністрації в сфері публічного права та врядування» в рамках Міжнародної науково-практичної конференції «Scientific practice: modern and classical research methods» в 2021 році [9].

Патронатна служба голови облдержадміністрації є структурним підрозділом апарату Миколаївської обласної державної адміністрації, яка утворюється розпорядженням голови Миколаївської облдержадміністрації та відіграє важливу роль у публічному праві, адже саме представники цієї

служби беруть активну участь у розробці проектів нормативно-правових актів, розпоряджень та доручень голови Миколаївської обласної державної адміністрації, співпрацюють з громадськими об'єднаннями, професійними спілками та благодійними фондами, з метою захисту прав та інтересів громадян, а також дослідження громадської думки/

Патронатна служба голови облдержадміністрації створена та діє згідно статті 92 Закону України «Про державну службу», статті 44 «Про місцеві державні адміністрації» та Положення про патронатну службу голови облдержадміністрації апарату Миколаївської обласної державної адміністрації, затвердженого розпорядженням Миколаївської обласної державної адміністрації від 14.08.2017 р. № 301-р [17; 19].

Частина перша статті 92 Закону України «Про державну службу» передбачає: до посад патронатної служби належать посади радників, помічників, уповноважених та прес-секретаря Президента України, працівників секретаріатів Голови Верховної Ради України, його Першого заступника та заступника, працівників секретаріатів депутатських фракцій (депутатських груп) у Верховній Раді України, працівників патронатних служб Прем'єр-міністра України та інших членів Кабінету Міністрів України, помічників-консультантів народних депутатів України, помічників та наукових консультантів суддів Конституційного Суду України, помічників суддів, а також посади патронатних служб в інших державних органах [33].

Тому, патронатна служба складається з керівника служби, штатних і позаштатних радників. Штатні радники є штатними одиницями облдержадміністрації, отримують заробітну платню та відносяться до категорії державних службовців. Позаштатні радники працюють на громадських засадах. Усі категорії радників голови облдержадміністрації у своїй діяльності керуються Конституцією України, Законом України «Про державну службу», Законом України «Про місцеві державні адміністрації» та іншими законами України, актами Верховної Ради України, Президента

України, Кабінету Міністрів України, нормативно-правовими актами, що регламентують діяльність органів державної виконавчої влади в Україні, рішеннями обласної ради, розпорядженнями та дорученнями голови облдержадміністрації.

Патронатну службу голови облдержадміністрації очолює керівник даної служби та підпорядковується голові облдержадміністрації. Керівник служби і штатні й позаштатні радники призначаються на посаду на строк повноважень голови облдержадміністрації. Повноваження радника міського голови можуть бути припинені за його власним бажанням або за рішенням голови облдержадміністрації. Дострокове припинення повноважень здійснюється розпорядженням голови облдержадміністрації. Кожен радник голови облдержадміністрації має службове посвідчення, яке підлягає поверненню у разі припинення повноважень.

Кожен позаштатний радник голови облдержадміністрації відповідає за певну сферу діяльності, зокрема: питання туристичної індустрії, соціальні питання, розвиток інфраструктури, освітні питання, розвиток спорту, питання гендерної політики, правові питання, тощо.

Згідно розпорядження Миколаївської обласної державної адміністрації від 05.10.2018 р. № 429-р, кількість штатних радників голови облдержадміністрації не має перевищувати 5 одиниць, а кількість позаштатних радників голови облдержадміністрації може бути необмеженою [36].

До основних завдань патронатної служби голови облдержадміністрації відносять: робота з документами та кореспонденцією, надісланою на ім'я голови облдержадміністрації, підготовка інформаційно-аналітичних документів, організація стаціонарних і виїзних прийомів громадян, підготовка документаційних матеріалів для проведення прес-конференцій, брифінгів, офіційних зустрічей голови облдержадміністрації, виконує завдання за дорученням голови облдержадміністрації тощо.

Також, патронатна служба голови облдержадміністрації, як суб'єкт публічного права надає фахові консультації та роз'яснення з питань діяльності голови облдержадміністрації, організовує методичну правову допомогу структурним підрозділам облдержадміністрації, а також проводить консультації щодо ефективності та розвитку публічного управління, займається координацією структурних підрозділів обласної державної адміністрації та її апарату, районних державних адміністрацій, територіальних органів центральних органів виконавчої влади в області, органів місцевого самоврядування, які пов'язані з участю голови облдержадміністрації у вирішенні певних питань [13].

До основних прав патронатної служби голови облдержадміністрації відносять активну взаємодію із структурними підрозділами облдержадміністрації та її апарату, органами місцевого самоврядування, територіальними органами виконавчої влади, Офісом Президента України, Секретаріатом Кабінету Міністрів України, брати участь в роботі дорадчо-консультативних органів, колегій обласної та районних державних адміністрацій, виконавчих комітетів міських рад, отримувати необхідну публічну інформацію від юридичних осіб, які відносяться до суб'єктів публічного та приватного права.

Штатні радники і позаштатні радники голови Миколаївської облдержадміністрації є представниками колегії Миколаївської обласної державної адміністрації, робочої групи з розробки проекту стратегії розвитку міста Миколаєва на 2020-2027 роки, робочої групи з розроблення проекту Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки та Плану заходів з її реалізації у 2021-2023 роках тощо [18; 21]

Тому, базуючись на вище сказаному, можна зробити такий висновок, завдяки патронатній службі голови облдержадміністрації, зокрема радникам голови облдержадміністрації, в Миколаївській області реалізовується робота консультаційних і експертних органів, забезпечується дотримання публічного права та законодавства України, відбуваються

процеси дослідження і аналізу правових соціально-економічних аспектів, які розвиваються в територіальних громадах, а також радники активно долучаються до розробки обласних цільових програм, з метою розвитку різних сфер діяльності.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

Радник Президента України відіграє важливу роль у підтримці та консультуванні глави держави в різних аспектах управління країною. Його завдання полягають у наданні порад, розробці стратегій, плануванні політики та відстоюванні інтересів України на різних рівнях.

Ця посада передбачає велику відповідальність, оскільки радник повинен мати глибоке розуміння політичної ситуації в країні та за кордоном, бути орієнтованим на результат та мати чітку стратегію дій для досягнення поставлених цілей.

Важливою характеристикою є його здатність працювати в команді та взаємодіяти з іншими керівниками, експертами та представниками громадськості. Крім того, він повинен мати відмінні аналітичні здібності та бути готовим до швидкого реагування на зміни в політичній ситуації або на міжнародній арені.

Радник Президента сприяє виробленню стратегічних рішень, що стосуються розвитку країни, зовнішньої політики та інших важливих аспектів, тому їхня робота має велике значення для успішного керівництва державою.

Робота радника Президента України має велике значення для взаємодії суспільства та влади. Його функції та вплив можуть відображати потреби та

погляди суспільства через розробку політики, консультації та роботу над ключовими питаннями державного управління.

Однією з важливих ролей радника Президента є забезпечення передачі інформації від суспільства до влади. Він може виступати як канал зв'язку, враховуючи погляди громадськості під час розробки стратегій, прийняття рішень та формування політики.

Радник може сприяти спілкуванню та взаєморозумінню між владою та різними суспільними групами, організаціями чи активістами. Його робота може бути спрямована на відстоювання інтересів громадян та увімкнення громадськості у процеси влади.

В той же час, сприйняття роботи радника Президента може варіюватися серед різних частин суспільства. Деякі можуть підтримувати його роль у забезпеченні голосу громадян, тоді як інші можуть висловлювати сумніви у впливі чи нейтрально ставитися до його діяльності.

У цілому, робота радника Президента України з суспільством може бути сприйнята як механізм взаємодії та співпраці, спрямований на врахування інтересів та поглядів громадян у процесі управління країною.

Наприклад, робота радника Президента України з медіа включає в себе ряд важливих аспектів. Він може бути ключовою посадовою особою у взаємодії Президента зі ЗМІ та громадськістю. Ось деякі аспекти цієї взаємодії:

1. Комунікація та представництво: Радник може бути особою, яка відповідає за представлення позицій Президента в медіа. Він може розробляти та виступати з офіційними заявами, коментарями чи інтерв'ю від імені Президента.

2. Сприяння взаєморозумінню: Радник може сприяти зв'язку між Президентом та журналістами, допомагаючи зрозуміти позиції влади, уточнюючи питання та надаючи інформацію для відповідей.

3. Стратегічне планування комунікацій: Радник може брати участь у розробці стратегії комунікацій Президента з метою досягнення певних цілей через медіа.

4. Вплив на громадську думку: Робота з медіа може сприяти формуванню образу Президента в громадській думці, підвищенню його популярності та відстоюванню певних політичних позицій.

Радник Президента через взаємодію з медіа має можливість вплинути на сприйняття громадськістю політики Президента, спростувати недостовірну інформацію, а також виступати в якості зв'язкового ланцюжка між владою та громадськістю через засоби медіа.

Радник Президента України не обов'язково є державним службовцем у традиційному розумінні, як це може бути з державними службовцями, які працюють у структурах влади. Він може працювати на позиції, яка не є посадою державної служби, а виконувати свої обов'язки на інших засадах.

Однак, в деяких випадках радники Президента можуть мати право на доступ до державної інформації та ресурсів для виконання своїх функцій, але їхні обов'язки, зазвичай, не пов'язані з регулярним виконанням функцій державної служби.

У багатьох країнах, в тому числі і в Україні, радники Президента можуть бути призначені за різними принципами: політична довіра, експертність у певних сферах, особисті якості тощо. Вони можуть брати участь у процесах прийняття рішень та консультувати Президента у різних сферах, але їхня робота зазвичай не підпадає під ті самі стандарти та правила, що і державна служба.

Радник Прем'єр-міністра України грає важливу роль у консультуванні та наданні рекомендацій главі уряду з різних аспектів управління країною. Його завдання полягають у розробці стратегій, впровадженні політики та плануванні дій у важливих сферах державного управління.

Ця посада вимагає глибокого розуміння ситуації в країні та за її межами, а також ефективність у розробці стратегій дій для досягнення поставлених

цілей уряду. Важливою характеристикою є здатність працювати в команді та співпрацювати з іншими експертами, політиками та громадськими діячами.

Радник може мати значний вплив на формування стратегій уряду, реалізацію ключових ініціатив та прийняття рішень у різних галузях економіки, соціальних справ, законодавства та зовнішньої політики. Його робота сприяє виробленню ефективних стратегій та політики, які відповідають потребам та викликам сучасного суспільства.

Посада радника Прем'єр-міністра України може бути різною від посади державного службовця. Відмінності полягають у характері обов'язків, статусі та способі призначення.

1. Обов'язки: Радник може мати консультативну роль, надавати поради щодо розробки стратегій, політики та прийняття рішень. Його функції можуть включати аналіз інформації, підготовку рекомендацій, розробку політичних стратегій тощо.

2. Статус: Радник зазвичай не є посадовою особою державної служби. Його призначення може бути здійснене на підставі політичної довіри або через експертність у певних сферах.

3. Співробітництво з державною службою: Він може співпрацювати з державними службовцями, надаючи їм консультації або рекомендації, але його робота зазвичай не підпадає під стандартні процедури та вимоги державної служби.

Отже, радник Прем'єр-міністра виконує важливу роль у формуванні стратегій та розробці політики, проте його статус та спосіб роботи можуть відрізнятися від стандартних посад державних службовців.

Посада радника з питань молоді голови Національного агентства України з питань державної служби може мати велике значення у формуванні та впровадженні політики щодо молоді в сфері державної служби. Обов'язки цієї посади можуть включати:

1. Розробка стратегій: Розробка стратегій та програм розвитку молодіжної політики у сфері державної служби.

2. Координація проектів: Координація проектів, спрямованих на залучення молоді до державної служби, підтримку їхнього розвитку та професійного зростання.

3. Зв'язок з громадськістю: Виступи та комунікація з молоддю, представниками організацій та студентськими групами для збору думок та пропозицій.

4. Робота з урядом: Співпраця з іншими структурами уряду щодо впровадження політики та програм на користь молоді в державній службі.

5. Аналіз та звітність: Збір та аналіз даних про молодь у державній службі для звітності перед керівництвом агентства та владними органами.

Дана посада може бути ключовою у забезпеченні сприятливого середовища для молоді в сфері державної служби, розвитку їхніх навичок та стимулюванні їхньої участі у важливих процесах влади.

Посада радника голови обласної державної адміністрації може бути ключовою для забезпечення консультативної та стратегічної підтримки керівництву адміністрації. Основні функції радника голови обласної державної адміністрації можуть включати:

1. Консультативна підтримка: Надання рад та консультацій голові адміністрації з питань розвитку області, прийняття стратегічних рішень та політики, що стосуються соціально-економічного розвитку.

2. Аналіз та розробка стратегій: Проведення аналізу ситуації в області, розробка стратегій щодо розвитку різних галузей, ініціатив та програм з метою підвищення ефективності управління.

3. Представництво та зв'язки: Виступи в якості представника голови адміністрації на зустрічах, переговорах, зустрічах з громадськістю, підприємцями, організаціями та іншими зацікавленими сторонами.

4. Керівництво проектами: Управління ключовими проектами чи ініціативами, спрямованими на розвиток області, включаючи впровадження інновацій та модернізацію існуючих систем.

5. Координація роботи адміністрації: Забезпечення внутрішньої координації та співпраці між різними департаментами та підрозділами адміністрації.

Дана посада є важливим елементом ефективного управління регіоном та може вимагати від радника широкого спектру навичок у сфері аналізу, стратегічного мислення, спілкування та керівництва проектами.

РОЗДІЛ 2

ІНСТИТУТИ РАДНИКІВ ГОЛОВИ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ ТА МИКОЛАЇВСЬКОГО МІСЬКОГО ГОЛОВИ

2.1. Інститут радників голови Миколаївської обласної ради в контексті розвитку муніципального права та громадянського суспільства

Дослідження даного підрозділу імплементовано в науковій роботі «Інститут радників голови Миколаївської обласної ради в контексті розвитку муніципального права та громадянського суспільства» в рамках I Міжнародної науково-практичної конференції «Advanced discoveries of modern science: experience, approaches and innovations» в 2021 році [с. 65, 4].

Інститут радників голови Миколаївської обласної ради відіграє важливу роль у дослідженні процесів в сфері громадянського суспільства, моніторингу соціально-економічного, бюджетного, політико-правового напрямів, співпраці з міжнародними організаціями та громадськими формуваннями. Радники голови обласної ради у своїй діяльності керуються Конституцією України, Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» та іншими законами України, актами Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, нормативно-правовими актами, що регламентують діяльність органів місцевого самоврядування, рішеннями обласної ради, Регламентом Миколаївської обласної ради, розпорядженнями та дорученнями голови обласної ради [20].

Раднику голови обласної ради надаються повноваження на строк повноважень голови обласної ради та можуть бути припинені за його власним бажанням або за рішенням голови обласної ради в достроковому порядку.

В Миколаївській обласній раді існують два види радників голови обласної ради: штатні та позаштатні. Штатні радники є посадовими особами виконавчого апарату Миколаївської обласної ради, зокрема відділу з питань

забезпечення діяльності керівництва обласної ради та міжнародних відносин (даний відділ фактично виконує функції патронатної служби). Штатні радники діють на підставі Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування». Позаштатні радники не є посадовими особами, працюють на громадських засадах та діють на підставі розпорядження голови Миколаївської обласної ради № 2-р від 25.01.2021 р. «Про затвердження Положення про позаштатного радника голови Миколаївської обласної ради» [20].

Відповідно до проекту рішення IV сесії Миколаївської обласної ради VIII скликання «Про затвердження структури виконавчого апарату Миколаївської обласної ради» на 2021 рік планується затвердити відділ забезпечення діяльності керівництва обласної ради у складі 7 штатних одиниць, зокрема: начальник відділу, 3 радники голови обласної ради, 1 радник-консультант першого заступника голови обласної ради, 2 помічника голови обласної ради [32].

До основних завдань штатних радників голови обласної ради входять: забезпечення необхідних умов щодо підвищення ефективності роботи керівництва обласної ради, налагодження зв'язків між керівництвом обласної ради та депутатським корпусом обласної ради, обласною державною адміністрацією, територіальними органами місцевого самоврядування, органами державної виконавчої влади, підприємствами, організаціями, установами, інститутами громадянського суспільства, засобами масової інформації, дослідження інформаційно-аналітичних процесів в фінансово-економічній, соціально-гуманітарній, політико-правовій сферах Миколаївської області. Кожен радник голови обласної ради має посвідчення для здійснень службових повноважень.

Відповідно до Положення про позаштатного радника голови Миколаївської обласної ради, затвердженого розпорядженням голови Миколаївської обласної ради від 25 січня 2021 року № 2-р, позаштатний радник голови обласної ради не є співробітником виконавчого апарату

Миколаївської обласної ради, не має статусу посадової особи органів місцевого самоврядування, що діє на підставі Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування». Кожен позаштатний радник голови обласної ради має службове посвідчення, з метою здійснення своїх повноважень.

До основних завдань позаштатного радника голови обласної ради відносять: методична робота у вивченні питань різних сфер діяльності, надання практичної допомоги у вирішенні певних питань різних галузей, моніторинг, дослідження, аналіз та оцінка заходів, проєктів, програм, перспективних і поточних напрямів розвитку області. Позаштатний радник голови обласної ради бере активну участь у організації і підготовці концепцій, пропозицій заходів, семінарів, конференцій, проєктів, круглих столів, а також готує матеріали до виступів, зустрічей, прес-конференцій голови обласної ради. Також позаштатний радник може виконувати інші доручення голови обласної ради.

Основними правами позаштатного радника голови обласної ради є: ініціювання створення робочих груп з метою підготовки заходів, проєктів, програм, які спрямовані на вирішення актуальних та проблемних питань перспективного розвитку області, вносити власні пропозиції голові обласної ради щодо розвитку пріоритетних напрямів своєї діяльності в усному чи письмовому вигляді, залучати наукових працівників, експертів та працівників до виконання певних окремих робіт та завдань, з метою вирішення відповідних проблем, перебувати в приміщенні обласної ради та брати участь в пленарних засіданнях обласної ради, засіданнях постійних депутатських комісій обласної ради, прес-конференціях, нарадах, круглих столах, проєктах, організатором яких виступає обласна рада.

Позаштатний радник голови обласної ради зобов'язаний дотримуватися вимог Основного закону держави – Конституції України, чинного законодавства України та нормативно-правових актів, відповідально ставитися до виконання завдань, дотримуватися культури спілкування і

ділового етикету, не допускати дій та вчинків, що можуть скомпрометувати обласну раду, не допускати розголошення службової інформації та інформації персональних даних, з обмеженим доступом.

Голова обласної ради особисто здійснює персональний добір позаштатних радників. Позаштатними радниками можуть бути представники організацій, установ, підприємств, інститутів громадянського суспільства публічного та приватного права, фахівці та експерти в галузі, фінансово-економічно, соціально-гуманітарної, політико-правової сфер діяльності, депутати обласної ради. Голова обласної ради визначає особисто кількість позаштатних радників.

Відповідно до офіційних даних Миколаївської обласної ради, станом на лютий 2021 року діють позаштатні радники голови обласної ради з таких питань: екології, освіти та дітей, безпеки, соціального захисту учасників Антитерористичної операції та Операцій Об'єднаних Сил, охорони здоров'я [47].

Тому, базуючись на вище сказаному, можна зробити такий висновок, завдяки інституту радників голови Миколаївської обласної ради, в Миколаївській області відбуваються дослідження та аналіз суспільно-політичних, соціально-гуманітарних, фінансово-економічних, правових процесів, що спрямовані на перспективний розвиток області, створюються робочі групи, розроблюються проекти, програми, організуються важливі заходи, конференції, круглі столи, надається необхідна методична та практична допомога громадянам.

2.2. Роль радника міського голови у розвитку місцевого самоврядування міста Миколаєва та в умовах воєнного стану

Дослідження даного підрозділу імплементовано в наукових роботах «Роль радника міського голови у розвитку місцевого самоврядування міста Миколаєва» та «Роль інституту радників міського голови у розвитку місцевого самоврядування в умовах воєнного стану на прикладі міста Миколаєва» в рамках XXIV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Теорія та практика сучасної юриспруденції» та XVIII Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми сучасного управління в соціально-економічних, гуманітарних та технічних системах» в 2020 та в 2022 роках [с. 219. 11].

Радник міського голови, як помічник міського голови, відіграє важливу роль у дослідженні громадської думки, моніторингу діяльності економічної, бюджетно-фінансової, соціально-гуманітарної, правової сфер, співпраці з громадськими об'єднаннями та міжнародними організаціями. Радники міського голови у своїй діяльності керуються Конституцією України, Законом України «Про місцеве самоврядування» та іншими законами України, актами Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, нормативно-правовими актами, що регламентують діяльність органів місцевого самоврядування в Україні, рішеннями міської ради та її виконавчого комітету ради, розпорядженнями та дорученнями міського голови. Повноваження радника міського голови надаються на строк повноважень міського голови та припиняються розпорядженням міського голови. Повноваження радника міського голови можуть бути припинені за його власним бажанням або за рішенням міського голови. Дострокове припинення повноважень здійснюється розпорядженням міського голови [с. 115, 8].

Радники міського голови беруть активну участь у роботі дорадчо-консультаційних органів, вносять міському голові рекомендаційні пропозиції щодо пріоритетних та перспективних напрямів розвитку міста у різних сферах

діяльності, аналізують суспільно-політичні, правові, соціально-економічні та багато інших процесів, які відбуваються в місті, займаються підготовкою пропозицій з проведення заходів за участі міського голови, готують матеріали до виступів, прес-конференцій, брифінгів, доповідей, зустрічей та робочих поїздок міського голови, а також виконують завдання за дорученням міського голови. Також радники міського голови беруть участь у проведенні консультацій з актуальних питань місцевого самоврядування за відповідними напрямками роботи, підготовці проектів міських цільових програм, здійснюють моніторинг актів виконавчих органів міської ради, вносять пропозиції щодо зупинення дії та скасування в установленому порядку актів, що суперечать чинному законодавству України.

Радники міського голови мають право перебувати у приміщеннях виконавчих органів міської ради, брати участь в громадських обговореннях, за письмовим дорученням міського голови запитувати та одержувати інформацію, документи та матеріали посадових осіб виконавчих органів міської ради, комунальних підприємств, установ, організацій, закладів міста, бути присутнім на сесіях міської ради. Радники зобов'язані дотримуватися вимог Конституції України, законодавства України, відповідних нормативно-правових актів, сумлінно і своєчасно виконувати доручення міського голови, не допускати дій щодо негативного впливу на виконання повноважень міського голови, не робити заяв та вчинків, що компрометують міського голову, міську раду та її виконавчих органів, не допускати розголошення інформації, що стала йому відома у зв'язку з виконанням визначених завдань [44].

На прикладі Миколаївської міської ради, існують два види радників міського голови: штатні та позаштатні. Штатні радники мають офіційне працевлаштування в патронатній службі міського голови Департаменту міського голови Миколаївської міської ради та діють на підставі Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування», а позаштатні радники – працюють на громадських засадах [41].

Відповідно до розпорядження Миколаївського міського голови від 31 березня 2020 року № 76 р «Про внесення змін до розпорядження міського голови від 27.02.2017 № 45 р «Про затвердження штатної чисельності виконавчих органів Миколаївської міської ради», керуючись п.п. 19, 20 ч. 4 ст. 42 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», в патронатній службі міського голови працюють 3 штатних радника міського голови та 1 помічник міського голови [26].

Історія діяльності позаштатних радників міського голови розпочалася після затвердження розпорядження Миколаївського міського голови від 31 березня 2005 року № 168 р «Про створення позаштатної групи радників при міському голові». Невдовзі, дане розпорядження було скасовано та позаштатних радників міського голови було переведено до патронатної служби міського голови. Станом на лютий 2020 року, патронатна служба міського голови нараховує 29 позаштатних радників міського голови. Кожен позаштатний радник відповідає за певну сферу діяльності, зокрема: питання вирішення проблем людей з особливими потребами, соціальні питання, питання вирішення проблем внутрішньо-переміщених осіб міжнародні відносини, розвиток інфраструктури, освітні питання, розвиток судноплавства, запровадження роздільного сортування і збору відходів, питання громадських зв'язків, розвитку культури, молодіжної політики, правові питання, патріотичного виховання молоді, реалізація та розвиток громадського бюджету тощо.

Також, радники і позаштатні радники Миколаївського міського голови є представниками муніципальної ради з питань освіти, робочої групи з розробки проекту стратегії розвитку міста Миколаєва до 2027 року, міського комітету забезпечення доступності осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до об'єктів соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури, комісії по визначенню видів і обсягів робіт з капітального ремонту та обладнання спеціальними засобами і пристосуваннями для адаптації житлових та санітарно-гігієнічних приміщень власних будинків та квартир особам з

інвалідністю, які пересуваються на інвалідних візках, та особам, що виховують дітей з інвалідністю, які пересуваються на візках та потребують постійної сторонньої допомоги, робочої групи з підвищення ефективності взаємовідносин підприємств морегосподарського комплексу з громадою міста Миколаєва, координаційної ради з питань соціальної реабілітації дітей-інвалідів, робочої групи щодо проведення перевірки дотримання вимог чинного законодавства при наданні послуг з перевезення пасажирів на міських автобусних маршрутах загального користування та легковими таксі у місті Миколаєві, робочої групи з розробки стратегії розвитку парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва «Перемоги» тощо.

Радники і позаштатні радники Миколаївського міського голови входять до складу експертної ради з призначення стипендії міського голови та міської ради для талановитих студентів, які навчаються у вищих навчальних закладах та професійно-технічних навчальних закладах міста Миколаєва, комісії з визначення кандидатур для відзначення Почесною відзнакою Миколаївського міського голови «За заслуги перед містом Миколаїв» [25; 37].

Радники міського голови відіграють важливу роль в реалізації сучасного публічного управління, муніципального права, розвитку громадянського суспільства в територіальній громаді. Радники активно досліджують громадську думку та комунальні потреби міста, здійснюють моніторинг бюджетно-фінансової, соціально-гуманітарної, житлово-комунальної, земельно-будівельної сфер, співпрацюють з інститутами громадянського суспільства в рамках налагодження зв'язків з громадськістю між виконавчими органами міської ради, очолюють робочі групи та делегації, беруть активну участь в професійних громадських об'єднаннях.

Радники під час здійснення своїх повноважень керуються Конституцією України, Законом України «Про місцеве самоврядування» та іншими законами України, актами Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, нормативно-правовими актами, що регламентують діяльність органів місцевого самоврядування в Україні, рішеннями міської

ради та її виконавчого комітету ради, розпорядженнями та дорученнями міського голови. Повноваження радника міського голови надаються на строк повноважень міського голови та припиняються розпорядженням міського голови. Повноваження радника міського голови можуть бути припинені за його власним бажанням або за рішенням міського голови. Дострокове припинення повноважень здійснюється розпорядженням міського голови [11, с. 219].

Радники міського голови беруть активну участь у роботі дорадчо-консультаційних органів, робочих групах і делегацій, вносять міському голові пропозиції рекомендаційного характеру щодо пріоритетних та перспективних напрямів розвитку міста у різних сферах діяльності, аналізують політико-правові, соціально-економічні, гуманітарні та багато інших процесів, які відбуваються в місті, надають пропозиції з проведення необхідних заходів за участі міського голови, готують матеріали до виступів, промов, прес-конференцій, брифінгів, доповідей, зустрічей та робочих поїздок міського голови, а також виконують інші завдання за дорученням міського голови. Також радники міського голови беруть активну участь у проведенні консультацій під час підготовки проектів міських цільових програм, здійснюють аналітичний аналіз актів виконавчих органів міської ради [11, с. 220].

Радники міського голови мають право перебувати у приміщеннях виконавчих органів міської ради, брати участь в громадських обговореннях, за письмовим дорученням міського голови запитувати та одержувати інформацію, документи та матеріали посадових осіб виконавчих органів міської ради, комунальних підприємств, установ, організацій, закладів міста, бути присутнім на сесіях міської ради. Радники зобов'язані дотримуватися вимог Конституції України, законодавства України, відповідних нормативно-правових актів, сумлінно і своєчасно виконувати доручення міського голови, не допускати дій щодо негативного впливу на виконання повноважень міського голови, не робити заяв та вчинків, що компрометують міського

голову, міську раду та її виконавчих органів, не допускати розголошення інформації, що стала йому відома у зв'язку з виконанням визначених завдань [11, с. 220].

На прикладі міста Миколаєва, існують два види радників міського голови: штатні та позаштатні. Штатні радники мають офіційне працевлаштування в Патронатній службі міського голови, а позаштатні радники – працюють на громадських засадах. Станом на січень 2022 року, в місті Миколаєві працює 3 штатні радника міського голови та 48 позаштатних радників міського голови за відповідними напрямками [12].

Після підписання Указу Президента України від 24.02.2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», функціональні обов'язки радників міського голови дуже змінилися. Чимало радників міського голови вступили до лав Збройних Сил України та почали брати участь в бойових діях проти збройної агресії РФ. Деякі радники міського голови очолили провідні волонтерські та гуманітарні штаби і групи в місті Миколаєві. Також радники міського голови долучилися до посилення правового забезпечення виконавчих органів міської ради [23].

Яскравим прикладом діяльності радників міського голови в міжнародному співробітництві є участь в делегаціях для участі у перемовинах з іншими містами країн світу в рамках гуманітарної допомоги. Відповідно до розпоряджень Миколаївського міського голови від 20.06.2022 року № 48р «Про делегацію міста Миколаєва для участі у перемовинах із делегацією муніципалітету міста Дортмунд (Федеративна Республіка Німеччина) та отримання безкоштовної гуманітарної допомоги» та від 12.07.2022 року № 64р «Про делегацію міста Миколаєва для участі у перемовинах із делегацією муніципалітету міста Дортмунд (Федеративна Республіка Німеччина) та отримання безкоштовної гуманітарної допомоги», радники Миколаївського міського голови брали активну участь у роботі даних делегацій та завдяки успішним перемовинам, місто Миколаїв отримав 10 різних транспортних

засобів, інших технічних машин та іншої гуманітарної допомоги, 2 пожежних автомобіля та іншого спеціалізованого обладнання [27; 28].

В серпні 2022 року в інституті радників Миколаївського міського голови запроваджено додаткову посаду радника міського голови з питань прозорості та доброчесності процесу відновлення міста Миколаєва. Дане нововведення набуло правового статусу після підписання розпорядження Миколаївського міського голови від 09.08.2022 року № 73р «Про утворення спільної відбіркової комісії для відбору радника міського голови з питань прозорості та доброчесності процесу відновлення міста Миколаєва». Радник міського голови з питань прозорості та доброчесності процесу відновлення міста Миколаєва є важливим суб'єктом ефективної співпраці між Миколаївською міською радою та Антикорупційною ініціативою Європейського Союзу в Україні (EUACI). Даний радник міського голови призначається на конкурсній основі. Радник працюватиме на громадських засадах [22].

Позаштатні радники Миколаївського міського голови беруть активну участь у роботі багатьох дорадчо-консультаційних органах Миколаївської міської ради, зокрема: Експертно-громадської ради виконавчого комітету Миколаївської міської ради, Ради з питань молодіжної політики при Миколаївському міському голові, Громадської ради з питань розвитку туризму у місті Миколаєві при департаменті економічного розвитку Миколаївської міської ради, Громадської ради при департаменті енергетики, енергозбереження та запровадження інноваційних технологій Миколаївської міської ради тощо.

В команді позаштатних радників міського голови є також радники з питань молодіжної політики та правової освіти молоді. Дані радники набули актуальності у розвитку місцевого самоврядування після прийняття Закону України «Про основні засади молодіжної політики» 27 квітня 2021 року. Саме пунктом 21 статті 1 цього Закону, радників з питань молоді було включено до суб'єктів молодіжної роботи. Діяльність радників з питань молоді додатково регулюється статтями 5 та 6 цього Закону та Наказом Міністерства молоді та

спорту України від 11.11.2021 р. № 4370 «Про затвердження Рекомендацій щодо засад діяльності радників з питань молоді» [31].

В липні 2022 року в Україні створено громадську організацію «Національне об'єднання радників з питань молоді», до якої входять штатні та позаштатні радники Міністра молоді та спорту України, голів обласних та районних державних адміністрацій, голів обласних і районних рад, міських і селищних голів, голів окремих територіальних громад в сферу компетенцій яких входить молодіжна політика та національно-патріотичне виховання, гуманітарна сфера, освіта, зв'язки з громадськістю, інші напрямки, які спрямовані на розвиток молодіжної політики. Також до Організації входять голови молодіжних рад, амбасадори молодіжної політики, представники органів влади. Радники Миколаївського міського голови мають членство в даній Організації і беруть активну участь у робочих групах, структурних підрозділах, які стосуються розвитку молодіжної політики.

Радники Миколаївського міського голови активно співпрацюють з центрами системи безоплатної правової допомоги та правоохоронними органами в сфері правової освіти населення. На підставі Закону України «Про безоплатну правову допомогу» та Закону України «Про волонтерську діяльність» надають первинну правову допомогу соціально незахищеним верствам населення здійснюючи перенаправлення громадян до юристів системи безоплатної правової допомоги. Також радники міського голови долучаються до комунікаційної роботи безоплатної правової допомоги в місті, зокрема здійснюють поширення актуальних правових консультацій та роз'яснень підготовлених юристами системи в соціальних мережах, в приміщеннях органів місцевого самоврядування, комунальних підприємств, установ та організацій, що дало змогу великій кількості громадян дізнатися про застосування різних аспектів права в період дії воєнного стану.

Тому, базуючись на вище сказаному, можна зробити такий висновок, радники Миколаївського міського голови є новітнім та унікальним суб'єктом публічного управління в місцевому самоврядуванні, представники якого

беруть участь в дослідженні громадської думки, вирішенні проблем громад, в організації діяльності Миколаївського міського голови, гуманітарній та соціальній політиці, а також є необхідним суб'єктом у розвитку муніципальної політики в умовах воєнного стану.

2.3. Розвиток сучасних процесів військового права в інституті позаштатних радників міського голови на прикладі міста Миколаєва

Дослідження даного підрозділу імплементовано в науковій роботі «Розвиток сучасних процесів військового права в інституті позаштатних радників міського голови на прикладі міста Миколаєва» в рамках ХІХ Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми сучасного управління в соціально-економічних, гуманітарних та технічних системах» в 2023 році [с. 143, 6].

Військове право, як галузь національного права, яка регулює питання безпеки і оборони держави, мобілізаційної підготовки та мобілізації, діяльності Збройних Сил України та Ради національної безпеки і оборони України, Державного кордону України, правового режиму воєнного стану, військового обов'язку і військової служби, пенсійного забезпечення осіб, звільнених з військової служби, статусу ветеранів війни, гарантій їх соціального захисту, а також багато інших питань, активно взаємодіє з процесами муніципального права, які відбуваються в органах місцевого самоврядування, зокрема в патронатних службах міського голови та групах (службах) позаштатних радників міського голови міста Миколаєва.

Під час повномасштабного вторгнення РФ в Україну чимало позаштатних радників Миколаївського міського голови вступили до лав Збройних Сил України, відповідно до статей 17, 65 Конституції України (стаття 17 Конституції України регламентує захист суверенітету і

територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу, стаття 65 Конституції України зазначає про те, що захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, шанування її державних символів є обов'язком громадян України), Указу Президента України від 24.02.2022 року № 65/2022 «Про загальну мобілізацію» [2; 29].

Позаштатні радники, які проходять військову службу в підрозділах Збройних Сил України, Національної гвардії України за призовом у зв'язку з мобілізацією, виконують бойові завдання в зонах активних бойових дій, розпорядження безпосереднього керівництва щодо забезпечення діяльності військових підрозділів, а також взаємодіють з органами центральної виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, благодійними організаціями, громадськими об'єднаннями волонтерського спрямування, з метою підвищення та покращення соціальної політики, морально-психологічного забезпечення військовослужбовців, беруть активну участь в дистанційному режимі у розробці нормативно-правових актів локального характеру, спрямованих на покращення надання адміністративних послуг учасників бойових дій, ветеранів війни та військової служби, вирішення питань квартирного забезпечення військовослужбовців, посилення безпекових заходів щодо діяльності комунальних об'єктів критичної інфраструктури, ефективного надання безоплатної первинної та вторинної правової допомоги військовослужбовцям та членам їхніх сімей.

З 2023 року в рамках співпраці позаштатних радників з Міністерством юстиції України, Координаційним центром з надання правової допомоги та ВБО «Українська Фундація Правової допомоги» військовослужбовцям та членам їхніх сімей надаються юридичні консультації. Найбільш поширеними кейсами даних консультацій є: етапи проходження лікування після поранення, отриманого під час виконання бойового завдання з правової точки зору, оформлення інвалідності, отриманої військовослужбовцем під час

проходження військової служби, проходження військово-лікарської комісії, оформлення матеріальної соціальної допомоги, питання проходження подальшої реабілітації після лікування в медичному закладі. Також до найпоширеніших кейсів можна віднести юридичні консультації щодо порядку проходження військово-лікарської комісії для вступників до військових навчальних закладів вищої освіти України. Дані консультації позаштатні радники надають в дистанційному режимі за допомогою цифрового застосунку «Параюристи» та за підтримки працівників місцевих центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги [48].

У 2002 році була заснована всеукраїнська громадська організація «Асоціація правників України», яка стала провідною професійною спільнотою, що об'єднує більше 7 тисяч правників України. Асоціація правників України активно розвиває рух правової освіти, юридичної молодіжної політики, вдосконалює процеси юридичної професії та національного законодавства, впроваджує новітні форми захисту прав людини та професійних прав членів Асоціації. До складу Асоціації правників України входять провідні вчені-правники, судді, адвокати, державні діячі, представники правоохоронних органів, нотаріуси, юрисконсульти, державні та приватні виконавці, працівники органів центральної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Для студентів-правників створена Ліга студентів Асоціації правників України. Позаштатні радники міського голови є також діючими членами Асоціації та беруть участь в комітетах, секціях, робочих групах даної Асоціації відповідно до свого юридичного професійного профілю. З метою зміни (розширення) спеціалізації багатьох юристів, покращення розвитку експертних знань у галузі військового права, в 2023 році було створено Комітет з військового права, військової юстиції та захисту прав ветеранів Асоціації правників України. Важливим ініціативами даного Комітету є: запровадження проекту з поглибленого вивчення англійської мови в сфері військового права «English for military law», створення Бібліотеки фахівця з військового права, розробка концепції підвищення кваліфікації

військових спеціалістів-правників, з подальшою концепцією первинної професійної сертифікації та системи підвищення сертифікації, долучення до розробки нормативно-правових актів, адаптивних матеріалів для покращення національного військового законодавства до стандартів країн-членів НАТО, створення професійної консультативної платформи, з метою надання додаткових консультацій та роз'яснень в галузі військового права, а також обмін практичним досвідом. До складу Комітету входять провідні адвокати, військовослужбовці, представники Офісу Віцепрем'єрки з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України, головні спеціалісти-юристи районних територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, представники Державної служби з питань праці, науковці-правники, представники Міністерства юстиції України, співробітники Служби безпеки України, представники органів місцевого самоврядування, юрисконсульти та експерти з оборонного законодавства [1].

У липні 2023 року Міністерство у справах ветеранів України, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 19.06.2023 року № 652 «Про реалізацію експериментального проекту щодо запровадження інституту помічника ветерана в системі переходу від військової служби до цивільного життя», запровадило новий пілотний інститут помічника ветерана. Даний проєкт має пілотний тип та проходить певні етапи запровадження в Миколаївській, Львівській, Дніпропетровській та Вінницькій областях. Метою даного проєкту є адаптація в цивільному післявоєнному житті захисників і захисниць, надання соціальної психологічної та правової допомоги учасникам бойових дій та членам їхніх сімей, налагодження процесів щодо ефективного надання адміністративних послуг, проходження реабілітації, працевлаштування військовослужбовця. Об'єктом професійної опіки помічника ветерана стануть і члени сімей ветеранів, сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, сімей загиблих (померлих) захисників та захисниць України. Кандидатом на посаду помічника ветерана може бути громадянин України, який має статус ветерана війни або члена сім'ї ветерана,

постраждалого учасника Революції Гідності, члена сім'ї загиблого (померлого) ветерана, члена сім'ї загиблого (померлого) Захисника чи Захисниці України. Помічник ветерана повинен володіти українською мовою, проживати у громаді, де мешкають і отримувачі відповідного соціального супроводу, мати освіту не нижче рівня молодшого бакалавра та перебувати на обліку в Єдиному державному реєстрі ветеранів війни та мати реєстраційний номер облікової картки платника податків. 31 липня 2023 року в місті Миколаєві почалося активне запровадження інституту помічника ветерана. З метою поліпшення роботи помічників ветеранів рішенням Миколаївської міської ради від 31.07.2023 року № 22/120 «Про покладення функцій сервісного офісу у справах ветеранів на Миколаївський міський центр підтримки ветеранів війни» функції сервісного офісу у справах ветеранів покладено на Миколаївський міський центр підтримки ветеранів війни. Також розпорядженням Миколаївського міського голови від 31.07.2023 року № 154р «Про створення комісії з відбору кандидатів у помічники ветерана» створено комісії з відбору кандидатів у помічники ветерана та затверджено її склад. Професійну підготовку кандидатів у помічники ветерана здійснює Чорноморський національний університет імені Петра Могили [35; 40; 43].

Тому, базуючись на вищесказаному, можна зробити такий висновок: позаштатні радники Миколаївського міського голови відіграють важливу роль у розвитку муніципальних процесів у сфері військового права міста Миколаєва, активно співпрацюють із всеукраїнськими благодійними організаціями та громадськими об'єднаннями, з метою розвитку військового та оборонного права, сприяють розвитку інституту помічників ветеранів на території міста Миколаєва.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

Посада радника голови обласної ради зазвичай передбачає виконання консультативних, координаційних та аналітичних завдань. Основні обов'язки такого радника можуть включати:

1. **Консультативна підтримка:** Надання рад та консультацій голові обласної ради з питань законодавства, стратегій розвитку області та процесів управління.
2. **Аналіз та звітність:** Проведення аналізу ситуації в області, підготовка звітів, рекомендацій та аналітичних матеріалів для прийняття обласною радою рішень.
3. **Координація роботи:** Організація взаємодії між різними відділами та структурами обласної ради для ефективної роботи органу.
4. **Взаємодія з громадськістю:** Представлення ради на зустрічах, конференціях, а також спілкування з громадськістю, організаціями та громадськими об'єднаннями для врахування їхніх думок та пропозицій.
5. **Управління проектами:** Керівництво ключовими проектами та ініціативами, спрямованими на соціально-економічний розвиток області.

Ця посада вимагає від радника глибокого розуміння проблем та потреб області, а також здатності аналізувати складні ситуації, розробляти стратегії та спілкуватися з різними зацікавленими сторонами для досягнення спільних цілей розвитку регіону.

Висновок щодо роботи радника голови обласної ради залежить від конкретного контексту та результатів його діяльності. Однак можна врахувати деякі загальні аспекти:

1. **Консультативна роль:** Якщо радник успішно виконує свою консультативну роль, надаючи голові обласної ради необхідні поради та аналіз, то це може сприяти більш ефективному прийняттю рішень та розвитку області.

2. **Взаємодія з громадськістю:** Якщо радник успішно спілкується з громадськістю та враховує їхні думки та потреби, це може сприяти покращенню відносин між радою та місцевим населенням.

3. **Координація та управління проектами:** Якщо радник ефективно координує роботу між різними структурами та успішно керує проектами, це може призвести до реалізації стратегічних ініціатив та покращення розвитку області.

4. **Аналітичні та стратегічні навички:** Важливою є здатність радника аналізувати складні ситуації та розробляти стратегії, що сприяють ефективному управлінню обласною радою.

Загальний висновок може бути зроблений лише на основі конкретних досягнень та результатів роботи радника голови обласної ради в конкретних умовах та часовому періоді.

Посада радника голови обласної ради може мати різні аспекти взаємодії з депутатським корпусом. Основні обов'язки радника голови обласної ради в контексті співпраці з депутатами можуть включати:

1. **Консультативна підтримка:** Надання консультацій та експертних порад депутатам з питань, що стосуються регіональної політики, розвитку області та законодавства.

2. **Аналітична робота:** Проведення аналізу ситуації в області, підготовка аналітичних матеріалів для депутатів з питань, які можуть бути важливими для прийняття рішень.

3. **Взаємодія з громадськістю:** Сприяння зв'язкам між депутатами та громадськістю, організація зустрічей, публічних заходів для представлення інформації та обговорення важливих питань.

4. **Координація роботи:** Організація зустрічей, обговорень та робочих груп для спільного вирішення проблем та розв'язання питань, що стосуються регіону.

5. **Підтримка ініціатив:** Допомога в реалізації ініціатив депутатів та сприяння їхній роботі у рамках обласної ради.

Важливою є співпраця та взаєморозуміння між радником голови обласної ради та депутатським корпусом для ефективної роботи над регіональними питаннями та стратегіями розвитку області.

Посада радника міського голови може включати різні обов'язки, проте загальні функції такого радника можуть виглядати так:

1. **Консультативна роль:** Надання порад та консультацій міському голові з різних питань, включаючи соціальні, економічні та політичні аспекти міського управління.

2. **Аналіз та інформаційна підтримка:** Забезпечення голови міста аналітичними матеріалами, даними та інформацією, яка може бути використана для прийняття рішень.

3. **Зв'язки з громадськістю:** Представлення міського голови на публічних заходах, спілкування з представниками громадськості та громадськими організаціями.

4. **Координація проектів та програм:** Управління ключовими ініціативами міста, спрямованими на його розвиток.

5. **Представницькі обов'язки:** Виступи від імені міського голови на різних заходах, конференціях, переговорах тощо.

6. **Аналіз соціальних та економічних потреб:** Розуміння потреб та проблем міста для розробки стратегій та ініціатив, спрямованих на їх вирішення.

Точні обов'язки та функції можуть варіюватися в залежності від міста, його потреб та політичної ситуації. Робота радника міського голови спрямована на сприяння ефективному управлінню містом та його розвитку.

Робота радника міського голови та співпраця з громадянським суспільством можуть мати кілька ключових аспектів:

1. **Зв'язок та співпраця:** Радник міського голови може бути відповідальним за встановлення та підтримку зв'язків із представниками громадянського суспільства. Це може включати регулярні зустрічі, обговорення питань міста, а також спільні заходи для вирішення проблем.

2. **Представництво інтересів громадян:** Радник може виступати як посередник між міською владою та громадянськими організаціями, переносючи до влади погляди, пропозиції та проблеми громадян для вирішення.

3. **Розвиток спільних проектів:** Разом з громадянським суспільством, радник може стимулювати і реалізувати спільні проекти та програми, спрямовані на покращення життя у місті.

4. **Інформаційна взаємодія:** Радник може бути відповідальним за надання інформації про діяльність міської влади, роз'яснення питань та встановлення взаєморозуміння між владою та громадянами.

5. **Сприяння участі громадян:** Залучення громадян до прийняття рішень, проведення громадських консультацій та обговорень, які можуть впливати на міський розвиток.

Загальною метою є побудова відкритого та прозорого діалогу між міською владою та громадянами для спільної роботи над поліпшенням умов життя у місті.

Радник міського голови може мати важливу роль у взаємодії з міською радою, яка є представницьким органом місцевого самоврядування. Основні аспекти співпраці радника міського голови та міської ради включають:

1. **Консультативна підтримка:** Радник може надавати консультації міському голові щодо стратегій, прийняття рішень та виконання проектів, що може відображати потреби та інтереси міського населення.

2. **Підготовка документів та аналітика:** Розробка аналітичних матеріалів, які використовуються міською радою для прийняття рішень, в тому числі законопроектів, стратегічних планів розвитку тощо.

3. **Координація та взаємодія:** Радник може взаємодіяти з депутатами міської ради для спільної роботи над проектами та програмами, обговорення важливих питань та вирішення проблем, що стосуються міста.

4. **Представницька роль:** Радник може виступати від імені міського голови на засіданнях міської ради, пояснюючи позицію влади, пропозиції та плани міської влади.

5. **Сприяння співпраці:** Пошук можливостей для спільної роботи між міською владою та радою, що сприяє розвитку та вирішенню ключових питань міста.

Ця взаємодія важлива для забезпечення ефективного управління містом, адекватного відображення інтересів громади та впровадження стратегічних рішень на місцевому рівні.

РОЗДІЛ 3

ІНСТИТУТИ ПОМІЧНИКІВ-КОНСУЛЬТАНТІВ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ ТА ДЕПУТАТІВ МІСЦЕВИХ РАД

3.1. Правовий аналіз інституту помічників-консультантів народних депутатів України

Помічник-консультант народного депутата України є одним з членів його команди, що надає підтримку у його роботі та співпрацює у вирішенні різноманітних завдань. Обов'язки цієї посади можуть бути різноманітними та включати наступне:

1. **Аналітична робота:** Збір, аналіз та підготовка інформації щодо певних питань, законопроектів або тем, які цікавлять народного депутата.
2. **Зв'язки з громадськістю:** Контакти з виборцями, прийом громадян, реагування на їх запити та скарги, комунікація з представниками ЗМІ.

3. **Допомога у роботі з законотворчим процесом:** Допомога у розробці законопроектів, участь у підготовці різних видів документів.

4. **Організаційна підтримка:** Планування зустрічей, участь у роботі комітетів чи інших заходів, організація ділових подій тощо.

5. **Консультативна допомога:** Надання ради та консультацій на різноманітні теми, що входять у сферу діяльності народного депутата.

Термін роботи та конкретні обов'язки помічника-консультанта народного депутата можуть варіюватися в залежності від умов співпраці з депутатом, його робочого графіку та потребам. Важливо відзначити, що це завдання підпадає під внутрішні вимоги та умови, встановлені самим депутатом.

Права помічника-консультанта народного депутата України можуть визначатися внутрішніми правилами та директивами, які керують діяльністю народного депутата та його офісу. В Україні діє Закон України «Про статус народного депутата України», а також інші нормативні акти, які можуть регулювати діяльність помічників-консультантів [30].

Основні можливі права помічника-консультанта народного депутата можуть включати:

1. **Доступ до інформації:** Можливість отримання доступу до інформації, що стосується діяльності народного депутата та його повноважень.

2. **Консультативна робота:** Право надавати консультації народному депутату в межах своєї компетенції.

3. **Ведення документації:** Можливість здійснювати роботу з обробки та ведення документації, пов'язаної із справами народного депутата.

4. **Взаємодія з громадськістю:** Участь у зустрічах та взаємодія з представниками громадськості в межах виконання завдань, покладених на помічника.

5. **Підготовка матеріалів:** Розробка та підготовка аналітичних матеріалів, звітів та інших документів для підтримки законодавчої діяльності депутата.

6. **Взаємодія з іншими органами:** Можливість представляти інтереси народного депутата в контактах з іншими органами влади.

Точний перелік прав може визначатися внутрішніми правилами депутата та іншими нормативними актами, що регулюють роботу парламенту та його представників.

Строк повноважень помічника-консультанта народного депутата України зазвичай визначається внутрішніми нормативними актами та угодами між самим народним депутатом і його помічником. Відсутній чіткий стандартний термін, і він може варіюватися від депутата до депутата, а також залежати від умов та домовленостей.

Зазвичай угода або контракт між народним депутатом і його помічником може містити інформацію щодо тривалості співпраці, прав та обов'язків сторін. Такі угоди можуть бути укладені на певний строк (наприклад, на роботу впродовж одного парламентського скликання або за іншим критерієм) або бути безстроковими з можливістю розірвання за взаємною згодою.

Для отримання точної інформації про строк повноважень помічника-консультанта народного депутата слід звертатися безпосередньо до народного депутата, а також перевіряти конкретні угоди чи контракти, які можуть бути укладені між сторонами.

Згідно з установленими нормами України, народні депутати мають право мати помічників у своїй роботі. Однак конкретне число помічників-консультантів, які може мати народний депутат, є обмеженим. Один Народний депутат України може мати до 31 помічника-консультанта [30].

Важливо також враховувати, що деякі народні депутати можуть мати різні типи помічників з різними функціями та спеціалізаціями. Наприклад, помічники для роботи у конкретних сферах, для взаємодії з громадськістю або для підтримки законодавчої роботи.

На сьогоднішній день в Україні немає офіційної програми або школи, спеціалізованої на підготовці помічників народних депутатів. В таких сферах в основному формується досвід через робочі практики, взаємодію з відповідними офісами та з підтримкою досвідчених колег.

Тим не менше, існують різні можливості для людей, які хочуть набути досвіду або розуміння того, як працює офіс народного депутата або як функціонує законодавчий процес в Україні. Це може включати:

1. **Стажування:** Деякі народні депутати або їхні офіси можуть приймати стажерів для того, щоб надати їм можливість отримати досвід та зрозуміння роботи на державній службі.

2. **Навчання та курси:** Існують програми навчання або курси, які можуть не бути специфічно спрямовані на помічників народних депутатів, але можуть надати корисні знання з питань законодавства, політики та влади.

3. **Мережеві можливості:** Участь у політичних чи громадських організаціях, де можна побудувати контакти та отримати розуміння сфери державного управління та законодавства.

4. **Самостійне вивчення:** Індивідуальне дослідження та вивчення матеріалів, пов'язаних з політичною системою, процесом прийняття законів та функціонуванням державних інституцій.

Для того, щоб набути практичного досвіду або навчитися роботі помічником народного депутата, корисно шукати можливості стажування, практики або співпраці з депутатськими офісами або громадськими організаціями, які займаються подібною діяльністю.

Помічники-консультанти народних депутатів України відіграють важливу роль у взаємодії між депутатами та суспільством. Вони часто відповідають за комунікацію з громадськістю, виборцями та іншими зацікавленими сторонами.

Робота помічників-консультантів може включати:

1. **Представництво і взаємодія з громадськістю:** Помічники виступають як посередники між депутатами та громадськістю. Вони можуть

організувати зустрічі, відкриті діалоги та взаємодію для вислуховування поглядів та проблем громадян.

2. **Надання інформації:** Вони відповідають за пояснення політичних позицій, проектів законів та роботи депутата для більшого розуміння громадськістю.

3. **Робота зі справами громадян:** Помічники можуть приймати звернення від громадян, вирішувати їхні питання та направляти до відповідних департаментів чи служб для отримання допомоги.

4. **Підтримка прийняття рішень:** Їхні аналітичні та консультаційні здібності можуть бути використані для збору інформації, аналізу громадської думки та підтримки прийняття рішень депутатом.

5. **Залучення до участі в політиці:** Вони можуть працювати для заохочення більш активної участі громадян в політичних процесах, стимулюючи участь у виборах, громадських обговореннях тощо.

Завдяки роботі помічників-консультантів, громадяни мають можливість більш ефективно спілкуватися з народними депутатами, а депутати отримують підтримку та зворотний зв'язок від своїх виборців.

Помічники-консультанти народних депутатів на громадських засадах в Україні не є державними службовцями, оскільки вони не працюють на посадах державної служби або органах влади в ролі постійних службовців. Зазвичай, це особи, які працюють на конкретного депутата та допомагають йому у виконанні його повноважень [30].

Державна служба в Україні має свої власні стандарти, правила і процедури для найму та утримання службовців, і вони не застосовуються до помічників-консультантів народних депутатів. Помічники депутатів можуть бути наймані на основі угоди про працю або інших форм договірної роботи.

Робота помічників-консультантів може бути важливою для забезпечення ефективної роботи народного депутата та підтримки його взаємодії з громадськістю, аналізу законопроектів, та вирішення різних завдань, пов'язаних з представницькою роботою.

3.2. Роль інституту помічників-консультантів депутатів місцевих рад у розвитку конституційного та муніципального права на прикладі Миколаївської обласної ради та Миколаївської міської ради

Дослідження даного підрозділу імплементовано в науковій роботі «Роль інституту помічників-консультантів депутатів місцевих рад у розвитку конституційного та муніципального права на прикладі Миколаївської обласної ради та Миколаївської міської ради» в рамках Міжнародної науково-практичної конференції «Theoretical and empirical scientific research: concept and trends» в 2021 році [с. 108, 7].

Інститут помічників-консультантів депутатів місцевих рад є важливим інструментом конституційного та муніципального права, метою якого є вивчення та дослідження проблем і потреб територіальних громад, організація прийомів громадян стаціонарного та виїзного характерів, надання безоплатних правових консультацій, вирішення житлово-комунальних проблем, оформлення пакету документів для надання адресної матеріальної допомоги з місцевого бюджету тощо.

Діяльність помічника-консультанта депутата місцевої ради, як суб'єкта муніципального права регламентується Конституцією України, Законом України «Про статус депутатів місцевих рад», підзаконними нормативно-правовими актами [42].

Так станом на травень 2021 року, діяльність помічника-консультанта депутата Миколаївської міської ради VIII скликання діє відповідно до статті 29-1 Закону України «Про статус депутатів місцевих рад» та Положення про помічника-консультанта депутата Миколаївської міської ради, затвердженого рішенням Миколаївської міської ради від 11.03.2021 р. № 4/2 [3].

Помічник-консультант депутата місцевої ради працює на громадських засадах, не отримує заробітної плати, не має статусу державного службовця та не здобуває трудового стажу[1].

За даними Миколаївської міської ради, кількість помічників-консультантів депутатів міської ради VI скликання (2010-2015) була 458 осіб, VII скликання (2015-2020), станом на 2017 рік – 139 осіб, VIII скликання (2020-2025), станом на травень 2021 року – 93 особи. Відповідно до статті 29-1 Закону України «Про статус депутатів місцевих рад», депутат місцевої ради має право мати до п'яти помічників-консультантів. Помічниками-консультантами депутата місцевої ради можуть бути лише громадяни України, які здобули загальну середню освіту. Кожен помічник-консультант депутата Миколаївської міської ради VIII скликання отримує відповідне посвідчення для здійснення свої повноважень, форма якого затверджена Положенням про помічника-консультанта депутата Миколаївської міської ради, затвердженого рішенням Миколаївської міської ради від 11.03.2021 р. № 4/2. Посвідчення видається відповідно до письмового подання депутата міської ради [15; 16].

До основних прав помічників-консультантів депутатів місцевої ради відносять: перебувати у приміщеннях виконавчих органів місцевої ради, за пред'явленням посвідчення, за дорученням депутата місцевої ради брати участь в круглих столах, громадських обговореннях, з метою дослідження думки громади, за письмовим депутатським зверненням отримувати інформаційні та довідкові матеріали, документи від виконавчого комітету міської ради, органів місцевої ради, об'єднань громадян, державних і комунальних підприємств, установ і організацій, за письмовим зверненням та згодою посадових осіб органів місцевого самоврядування користуватися копіювально-розмножувальною та обчислювальною технікою.

Обов'язками помічників-консультантів депутатів місцевої ради є: дотримуватися засад Конституції України, законів України, рішень місцевої ради та відповідного положення про помічника-консультанта депутата місцевої ради, не допускати дій, що можуть негативно впливати на виконання повноважень депутата місцевої ради, утримуватися від усних пояснень,

заяв та фізичних осіб, що можуть скомпрометувати депутата місцевої ради, досліджувати та вивчати необхідні матеріали та громадські проблеми, готувати по ним необхідні матеріали, брати участь в організації прийомів громадян, надавати депутату організаційно-технічну та іншу необхідну допомогу при здійсненні ним повноважень.

Припинення повноважень помічників-консультантів депутатів місцевої ради відбуваються у разі: припинення повноважень місцевої ради, у тому числі дострокового, за письмового подання депутата місцевої ради, письмової відмови помічника-консультанта від виконання покладених на нього обов'язків та в інших випадках, передбачених чинним законодавством України.

Помічники-консультанти депутатів Миколаївської обласної ради VIII скликання також діють на підставі статті 29-1 Закону України «Про статус депутатів місцевих рад» та Положення про помічника-консультанта депутата Миколаївської обласної ради, затвердженого рішенням Миколаївської обласної ради від 17.12.2020 р. № 6. Помічник-консультант депутата Миколаївської обласної ради додержується Конституції України, законів України, Регламенту Миколаївської обласної ради, рішень обласної ради, Положення про помічника-консультанта депутата Миколаївської обласної ради затвердженого рішенням Миколаївської обласної ради від 17.12.2020 р. № 6 [46].

За даними Миколаївської обласної ради, кількість помічників-консультантів депутатів обласної ради VI скликання (2010-2015) була 305 осіб, VII скликання (2015-2020), станом на 2017 рік – 101 особа, VIII скликання (2020-2025), станом на травень 2021 року – 50 осіб.

Персональний відбір помічників-консультантів депутатів обласної ради та розподіл обов'язків між ними здійснює безпосередньо депутат обласної ради. Лише один із помічників-консультантів працює із співробітниками виконавчого апарату обласної ради, згідно відповідного письмового звернення депутата обласної ради [с. 24, 10].

Пунктом 6 Розділу 1 Положення про помічника-консультанта депутата Миколаївської обласної ради, затвердженого рішенням Миколаївської обласної ради від 17.12.2020 р. № 6, передбачено здійснення за рахунок депутата обласної ради канцелярських, транспортних, поштових, телефонних витрат помічника-консультанта, які направлені на здійснення необхідних повноважень.

Права та обов'язки помічників-консультантів депутатів Миколаївської обласної ради VIII скликання є аналогічними до помічників-консультантів депутатів Миколаївської міської ради VIII скликання, але в них наявні декілька доповнень, зокрема: помічники-консультанти депутатів обласної ради мають право брати участь у роботі пленарних засідань обласної ради, засідань постійних комісій обласної ради. Лише один із помічників-консультантів, який визначається депутатом обласної ради шляхом завчасного повідомлення голови обласної ради та голови постійної комісії, має змогу брати участь у роботі пленарних засідань обласної ради та засідань постійних комісій обласної ради, у разі відсутності депутата обласної ради.

Тому, базуючись на вище сказаному, можна зробити такий висновок, інститут помічників-консультантів депутатів місцевої ради, на прикладі Миколаївської міської ради та Миколаївської обласної ради, беруть активну участь в дослідженні громадської думки, вирішенні проблем громад, в організації роботи депутата місцевої ради, а також є необхідним суб'єктом у розвитку конституційного та муніципального права в Україні.

3.3. Роль інституту помічників-консультантів депутатів місцевих рад у розвитку місцевого самоврядування в умовах воєнного стану на прикладі міста Миколаєва

Дослідження даного підрозділу імплементовано в науковій роботі «Роль інституту помічників-консультантів депутатів місцевих рад у розвитку місцевого самоврядування в умовах воєнного стану на прикладі міста Миколаєва» в рамках Міжнародної наукової конференції «Influence of europeanization on public management and administration in Ukraine» в 2022 році. [с. 87, 3].

Інститут помічників-консультантів депутатів місцевих рад є важливим та актуальним інструментом реалізації сучасного публічного врядування, муніципального права, конституційного розвитку громадянського суспільства в Україні. Даний інститут активно досліджує проблеми, питання, потреби територіальної громади, регулює на первинному рівні гуманітарну та соціальну політику, проводить аналітичну та консультаційну роботу в сфері безоплатної правової допомоги, регіональної і місцевої політики, житлово-комунального господарства.

Діяльність помічника-консультанта депутата місцевої ради, як суб'єкта публічного врядування регламентується Конституцією України, Законом України «Про статус депутатів місцевих рад», підзаконними нормативно-правовими актами, та відповідним положенням про помічника-консультанта депутата місцевої ради, яке затверджується відповідним рішенням місцевої ради, під час проведення сесії місцевої ради. Помічники-консультантів депутатів місцевих рад працюють на громадських засадах [10, с. 26].

Після підписання Указу Президента України від 24.02.2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», функціонал помічників-консультантів депутатів місцевих рад дуже змінився. Відповідно до пункту 2 даного Указу, Військовому командуванню разом із органами місцевого

самоврядування передбачено запроваджувати та здійснювати передбачені Законом України «Про правовий режим воєнного стану» заходи і повноваження, необхідні для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави.

На прикладі міста Миколаєва Миколаївського району Миколаївської області, помічники-консультанти депутатів Миколаївської міської ради VIII скликання мають переважно вищу освіту за такими спеціальностями: «Публічне управління та адміністрування», «Право», «Політологія», «Економіка» тощо. Станом на вересень 2022 року, в Миколаївській міській раді працюють на громадських засадах 110 помічників-консультантів депутатів міської ради. Хоча станом на травень 2021 року, в Миколаївській міській раді VIII скликання працювало на громадських засадах 93 помічника-консультанта депутатів міської ради. Таким чином, за даний період кількість помічників-консультантів зростає.

Тому, з 24 лютого 2022 року, під час дії правового режиму воєнного стану в Україні, помічники-консультанти депутатів Миколаївської міської ради VIII скликання, активно почали брати участь у налагодженні співпраці між депутатським корпусом Миколаївської міської ради, виконавчими органами Миколаївської міської ради та територіальними підрозділами Військового командування. Чимало помічників-консультантів вступили до лав Збройних Сил України, Сил територіальної оборони Збройних Сил України, Національної гвардії України, Миколаївської обласної варти та багатьох інших військових та силових формувань. Також багато помічників-консультантів взаємодіють з військовими підрозділами та правоохоронними органами, керуючись додатково Законом України «Про волонтерську діяльність».

Відповідно до пункту 3 статті 29-1 Закону України «Про статус депутатів місцевих рад», помічники-консультанти спільно з депутатами міської ради активно вивчають та вирішують проблеми мешканців територіального виборчого округу, територіальної громади, а також

військовослужбовців, які забезпечують територіальну оборону міста. Дотримуючись норми даного Закону, депутати міської ради спільно з помічниками-консультантами налагодили механізм надання гуманітарної допомоги в об'єднаннях співвласників багатоквартирних будинків та в житлових районах приватного і комунального секторів, інформують та залучають виконавчі органи міської ради та комунальні підприємства сфери житлово-комунального господарства до ліквідації наслідків та руйнувань, які виникли в ході збройної агресії РФ, активно надають спеціалізовану гуманітарну допомогу військовим підрозділам, здійснюють аналітику та моніторинг проблем жителів міста, з метою розробки наступних проєктів рішень міської ради, які зможуть вирішити певні проблеми в громаді [1].

Згідно пункту 4 Положення про помічника-консультанта депутата Миколаївської міської ради, затвердженого рішенням Миколаївської міської ради від 11.03.2021 р. № 4/2, помічники-консультанти спільно з депутатами міської ради надають консультації з безоплатної первинної правової допомоги, вирішуючи складні життєві питання мешканців громади під час евакуації в безпечні місцевості, оформлення компенсацій за зруйноване нерухоме майно, отримання статусу внутрішньо-переміщеної особи, оформлення адресної матеріальної та грошової допомоги, вирішення трудових та земельних спорів, оформлення необхідних документів для набуття відповідного соціального статусу координуючись з відповідними виконавчими органами міської ради тощо.

Помічники-консультанти спільно з депутатами міської ради активно долучаються до співпраці з міжнародними неурядовими організаціями в сфері реалізації міжнародного гуманітарного права на муніципальному рівні. В рамках співпраці в місті Миколаєві працюють волонтерські гуманітарні пункти, кімнати юридичної допомоги, пункти безоплатного громадського харчування, приміщення тимчасового перебування внутрішньо-переміщених осіб, координацію яких здійснюють інститути громадянського суспільства міжнародного рівня спільно з органами місцевого самоврядування.

Також помічники-консультанти активно співпрацюють з центрами системи безоплатної правової допомоги та територіальними представництвами Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. На підставі Закону України «Про безоплатну правову допомогу» та Закону України «Про волонтерську діяльність» надають первинну правову допомогу соціально незахищеним верствам населення здійснюючи перенаправлення громадян до юристів системи безоплатної правової допомоги. Також помічники-консультанти долучаються до комунікаційної роботи безоплатної правової допомоги в місті, зокрема здійснюють поширення актуальних правових консультацій та роз'яснень підготовлених юристами системи в соціальних мережах, в приміщеннях органів місцевого самоврядування, комунальних підприємств, установ та організацій, що дало змогу великій кількості громадян дізнатися про застосування різних аспектів права в період дії воєнного стану.

Тому, базуючись на вище сказаному, можна зробити такий висновок, інститут помічників-консультантів депутатів місцевої ради, на прикладі Миколаївської міської ради, беруть активну участь в дослідженні громадської думки, вирішенні проблем громад, в організації роботи депутата місцевої ради, гуманітарній та соціальній політиці, а також є необхідним суб'єктом у розвитку публічного врядування та муніципального права в Україні, в умовах воєнного стану.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3

Помічник-консультант народного депутата України має ключове значення для депутата, оскільки він сприяє його роботі та взаємодії з різними аспектами парламентської діяльності. Основні аспекти роботи помічника-консультанта включають:

1. **Аналіз та підготовка інформації:** Проведення досліджень, аналіз законопроектів та підготовка інформаційних матеріалів для депутата для підтримки його рішень.

2. **Комунікація:** Взаємодія з виборцями, громадськістю, організаціями та іншими депутатськими офісами для збору думок, пропозицій та інформації.

3. **Підтримка у роботі:** Допомога депутату у підготовці до засідань, складання доповідей, робота з конституційними питаннями та підготовка законопроектів.

4. **Лобювання і вплив:** Представлення інтересів депутата у відповідних галузях влади, підтримка співпраці з іншими депутатами для реалізації ініціатив та проектів.

5. **Організаційні обов'язки:** Координація діяльності виборчого офісу, робота з документацією та графіками депутатської діяльності.

В цілому, помічник-консультант народного депутата виконує різноманітні завдання, що спрямовані на підтримку та покращення парламентської роботи депутата, а також забезпечення ефективної комунікації між ним та його виборцями.

Помічник-консультант народного депутата України та місцеві ради зазвичай здійснює різні функції, враховуючи відмінності між рівнями управління:

1. **Рівень обов'язків:** Робота помічника-консультанта на рівні місцевої ради може бути більш орієнтованою на конкретні проблеми та

питання, що стосуються окремого місцевого рівня, у той час як робота з народним депутатом може бути більш широкою та охоплювати національні питання.

2. **Комунікація та зв'язки:** Робота з місцевою радою може включати більш тісні зв'язки з місцевими виборцями та місцевими органами влади, в той час як національний депутат може мати більш широкий географічний охоплювати й різноманіття контактів.

3. **Функціональні обов'язки:** Робота з народним депутатом може вимагати більшої уваги до парламентських процедур, роботи з законодавством та участі в комітетах, тоді як в місцевій раді фокус може бути більше спрямований на місцеві програми, проекти та рішення.

4. **Стратегічні питання:** Помічник-консультант народного депутата може працювати над більш широкими національними стратегічними питаннями, в той час як робота з місцевою радою може зосереджуватися на більш конкретних, місцевих ініціативах та програмах.

Загалом, робота помічника-консультанта в обох контекстах вимагає глибокого розуміння політичних та законодавчих процесів, але з відмінностями у фокусі та масштабі завдань на різних рівнях управління.

Помічники-консультанти депутатів місцевих рад відіграють важливу роль у підтримці та оптимізації роботи депутатів на місцевому рівні. Вони:

1. **Забезпечують аналіз та підготовку:** Допомагають депутатам у зборі і аналізі інформації, підготовці пропозицій та документів для засідань місцевих рад, що сприяє більш обґрунтованим рішенням.

2. **Взаємодія з громадськістю:** Працюють з місцевими громадськими організаціями та виборцями, щоб зрозуміти потреби і погляди громади та передавати їх депутатам для врахування в роботі.

3. **Організаційна та адміністративна підтримка:** Керують офісом депутата, вирішують адміністративні питання, керують розкладом та графіком роботи депутата.

4. **Лобіювання і підтримка ініціатив:** Сприяють реалізації ініціатив депутата, лобіюючи їх серед інших членів ради, вносячи підтримку та допомогу у впровадженні проектів.

5. **Посередники між громадою та депутатом:** Передають питання та пропозиції від місцевих жителів до депутатів і навпаки, що сприяє покращенню взаєморозуміння.

У результаті, помічники-консультанти депутатів місцевих рад є ключовими фігурами у забезпеченні ефективної депутатської діяльності на місцевому рівні та в уважному врахуванні потреб та поглядів громади.

Помічники-консультанти місцевих рад виконують важливу роль у сприянні взаємодії між депутатами та суспільством. Їхня робота спрямована на покращення комунікації та зв'язків між місцевою владою та громадою. Ось деякі способи, якими помічники-консультанти місцевих рад взаємодіють із суспільством:

1. **Посередництво та зв'язок:** Вони є основним каналом комунікації між депутатами та громадою, відображаючи питання та проблеми, які цікавлять громаду, депутатам.

2. **Громадські консультації:** Організують зустрічі, форуми, обговорення чи інші заходи, щоб вислухати думки громадян, збирати пропозиції та враховувати їх у прийнятті рішень.

3. **Публічна інформація:** Надають інформацію про роботу місцевої ради, допомагають впроваджувати публічні програми та ініціативи для інформування громади.

4. **Підтримка громадських ініціатив:** Допомагають громадським організаціям та активістам у реалізації їхніх ініціатив та проектів на місцевому рівні.

5. **Проведення громадських обговорень:** Організують публічні слухання, дискусії та інші формати обговорення для визначення проблем та потреб громади.

Ця взаємодія сприяє більш прозорій, відкритій та взаєморозумілій роботі місцевої влади, допомагаючи вирішувати проблеми, які є важливими для громади, та забезпечуючи участь громадськості у процесі управління містом чи районом.

Робота радників голів органів місцевого самоврядування на державному рівні може включати кілька аспектів:

1. **Зв'язок із центральним урядом:** Радники можуть забезпечувати комунікацію та співпрацю між місцевими органами самоврядування та центральним урядом, щоб узгоджувати політику, ініціативи та інтереси.

2. **Представництво місцевих інтересів:** Радники можуть виступати в ролі представників місцевих інтересів перед центральним урядом, пропонуючи рішення та ініціативи, які відповідають потребам регіонів.

3. **Аналіз законодавства:** Радники можуть проводити аналіз законодавства та нормативно-правових актів на державному рівні, що стосуються місцевого самоврядування, і давати рекомендації щодо його вдосконалення.

4. **Підготовка стратегій та програм:** Радники можуть брати участь у розробці стратегій розвитку місцевих територій на державному рівні, враховуючи інтереси та потреби регіонів.

5. **Лобіювання і участь у процесі прийняття рішень:** Радники можуть брати участь у лобіюванні та впливати на процеси прийняття рішень на державному рівні з метою захисту інтересів місцевого самоврядування.

Робота радників голів органів місцевого самоврядування на державному рівні спрямована на забезпечення співпраці між центральними та регіональними органами управління, а також на підтримку і реалізацію стратегій розвитку та ініціатив, спрямованих на покращення умов життя громадян на місцях.

ВИСНОВКИ

Патронатні служби в органах виконавчої влади та місцевого самоврядування - це механізм сприяння та підтримки громадян, які звертаються за допомогою або консультаціями у владні структури. Такі служби можуть мати різноманітні функції та завдання, але їхня основна мета полягає у захисті прав та інтересів громадян перед владовими органами. Основні риси та завдання патронатних служб:

1. **Консультації та надання інформації:** Патронатні служби можуть надавати громадянам консультації з питань взаємодії з органами влади, подавання заяв, отримання послуг, та іншої інформації про їхні права та обов'язки.

2. **Представництво і захист прав:** Патронатні служби можуть виступати в ролі посередників між громадянами та владовими структурами, а також захищати права та інтереси громадян у випадках порушень.

3. **Допомога у вирішенні конфліктів:** Надання допомоги у вирішенні конфліктів та суперечок між громадянами та владовими органами, в тому числі шляхом участі у переговорах чи консультаціях.

4. **Захист від неправомірних дій:** Патронатні служби можуть втручатися у випадках, коли дії владових структур або посадовців порушують права громадян.

5. **Сприяння у взаємодії з іншими службами:** Координація роботи з іншими службами та організаціями, які можуть надавати допомогу громадянам.

Патронатні служби можуть існувати як на рівні центральних органів влади, так і на рівні місцевого самоврядування. Вони сприяють збереженню прозорості, відповідальності та діалогу між громадянами та владовими структурами.

Радники голів органів центральної виконавчої влади відіграють важливу роль у забезпеченні ефективності та стратегічного керівництва в діяльності цих органів. Ось деякі аспекти їхньої роботи:

1. **Консультативна підтримка:** Радники сприяють розробці стратегічних напрямів роботи відповідних виконавчих органів, надаючи консультації з питань політики, економіки, соціальних аспектів та інших ключових сфер.

2. **Аналіз та дослідження:** Вони забезпечують аналіз інформації, дослідження тенденцій та розробку рекомендаційних матеріалів для оптимізації рішень та політики відповідного виконавчого органу.

3. **Взаємодія з громадськістю:** Радники можуть виступати у ролі представників влади для комунікації з громадськістю, надаючи інформацію про роботу виконавчого органу та відповідаючи на запитання.

4. **Підготовка документів та пропозицій:** Вони можуть брати участь у підготовці аналітичних матеріалів, законопроектів, планів розвитку та інших документів, які мають стратегічне значення для організації.

5. **Лобіювання і зв'язки:** Радники можуть підтримувати зв'язки зі стейкхолдерами, лобіювати певні інтереси, а також вести взаємодію з іншими відомствами чи організаціями.

Радники голів центральних виконавчих органів грають ключову роль у забезпеченні керівництва та планування стратегій у роботі цих органів, враховуючи потреби країни та ефективність її управління.

Радники голови обласної ради є членами його команди, які надають консультації та підтримку у вирішенні ключових питань та роботі з питань стратегії та управління. Ось деякі аспекти їхньої діяльності:

1. **Консультативна підтримка:** Радники готують рекомендації, проводять аналіз ситуації в регіоні та роблять пропозиції з політики і стратегії для голови обласної ради.

2. **Підготовка документів:** Вони можуть виконувати роботу з підготовки документів, які стосуються діяльності ради, включаючи проекти рішень, регламенти, доповіді та інші документи.

3. **Координація і зв'язки:** Радники можуть координувати роботу різних підрозділів ради, сприяти взаємодії між відділами та іншими структурними підрозділами.

4. **Відстеження та звітність:** Вони можуть вести контроль за виконанням рішень ради, аналізувати ефективність програм та ініціатив, підготовляти звіти та презентації.

5. **Представництво та взаємодія:** Радники можуть виступати в ролі представників голови ради на зустрічах, переговорах та інших заходах, а також спілкуватися з громадськістю та іншими органами влади.

Радники голови обласної ради допомагають забезпечити ефективну роботу ради, впровадження стратегій розвитку та реалізацію проектів, спрямованих на підвищення якості життя в області.

Радники міського голови грають ключову роль у забезпеченні ефективності роботи міського управління та розвитку міста. Вони є частиною керівництва міської адміністрації, надають консультації, допомагають у прийнятті рішень та реалізації стратегій.

Основні аспекти роботи радників міського голови включають:

1. **Стратегічне планування:** Вони беруть участь у формулюванні та впровадженні стратегій розвитку міста, враховуючи потреби громадян, економічні та соціальні аспекти.

2. **Консультативна підтримка:** Радники надають консультації міському голові з питань управління, реалізації проектів та розвитку містської інфраструктури.

3. **Координація дій:** Вони забезпечують взаємодію між різними підрозділами міської адміністрації, допомагають у координації програм та проектів.

4. **Представництво міського голови:** Радники можуть виступати від імені міського голови на зустрічах, переговорах та інших заходах, щоб сприяти співпраці з іншими органами влади чи громадськістю.

5. **Аналіз та звітність:** Вони відслідковують ефективність програм, виконання рішень міськради та готують звіти для голови міста.

Радники міського голови є важливими членами команди, які сприяють реалізації важливих завдань міського уряду та сприяють розвитку міста в цілому.

Помічники-консультанти народних депутатів України грають важливу роль у роботі парламентаріїв, надаючи їм підтримку та консультації у ряді питань. Основні аспекти їхньої роботи включають:

1. **Аналіз інформації:** Помічники вивчають законопроекти, петиції, аналізують статистику та інші документи для надання народному депутатові необхідної інформації.

2. **Підготовка документів:** Вони допомагають у підготовці виступів, проектів законів, звернень та інших офіційних документів.

3. **Зв'язки з виборцями:** Помічники можуть підтримувати взаємодію народного депутата з виборцями, приймати звернення, відповідати на їхні запитання та служити ланкою між депутатом і громадою.

4. **Участь у комітетах:** Вони можуть представляти народного депутата у комітетах Верховної Ради, забезпечуючи йому можливість брати участь у роботі парламентських структур.

5. **Лобіювання:** Помічники можуть вести лобіювання інтересів народного депутата серед інших парламентаріїв, служб та груп громадян.

6. **Дослідницька робота:** Вони можуть проводити аналіз різних сфер, вивчати дослідження та статистику для підготовки обґрунтованих позицій народного депутата.

Помічники-консультанти народних депутатів сприяють більш ефективній роботі парламентаріїв, допомагаючи їм вивчати та вирішувати різноманітні завдання, пов'язані з їхньою роботою в Верховній Раді України.

Помічники-консультанти депутатів місцевих рад грають важливу роль у роботі муніципальних структур, забезпечуючи депутатів необхідною підтримкою та інформацією для ефективного виконання їхніх обов'язків. Основні аспекти їхньої діяльності включають:

1. **Допомога у роботі з документами:** Вони допомагають депутатам у підготовці документів, проектів рішень та інших необхідних матеріалів для роботи на засіданнях ради.

2. **Забезпечення інформацією:** Помічники аналізують та надають депутатам інформацію щодо різних аспектів роботи місцевих рад, актуальних подій у громаді та статистичних даних.

3. **Взаємодія з виборцями:** Вони можуть виступати в ролі посередників між депутатами та виборцями, обробляти запити та пропозиції громадян.

4. **Дослідницька та аналітична робота:** Помічники можуть здійснювати аналіз різних сфер діяльності, дослідження, щоб підготувати депутатам обґрунтовані підходи до прийняття рішень.

5. **Підтримка на громадських заходах:** Вони можуть взяти участь у роботі з громадськістю, подіях та зустрічах, представляючи інтереси депутатів.

Помічники-консультанти є важливою ланкою між депутатами та громадськістю, сприяючи забезпеченню ефективності та зручності управління місцевими питаннями та відповідній взаємодії з виборцями.

Патронатні служби, чи державні патронатні програми, спрямовані на підтримку осіб або груп, які потребують допомоги чи підтримки у вирішенні соціальних, економічних, чи правових питань. Радники і помічники, що працюють у таких службах, можуть виконувати ряд важливих завдань:

1. **Консультування та підтримка:** Радники і помічники надають консультації, допомогу та поради особам, які отримують підтримку через патронатну службу. Вони можуть допомагати вирішувати питання з життя, праці, отримання освіти тощо.

2. **Координація послуг:** Вони сприяють у координації різних видів підтримки та послуг, що надаються особам в рамках патронатної програми, сприяючи у вирішенні потреб кожної особи.

3. **Моніторинг та оцінка:** Радники і помічники ведуть моніторинг виконання патронатних програм, допомагаючи у визначенні ефективності та потреб у подальшій підтримці.

4. **Взаємодія з громадою:** Радники і помічники можуть працювати з громадою, сприяючи у взаєморозумінні та розвитку спільноти, відстоюванні прав та підтримці потреб.

5. **Підготовка матеріалів та аналіз:** Вони займаються аналізом соціальної ситуації, готують звіти, презентації та рекомендації для поліпшення програм та послуг.

Роль радників і помічників у патронатних службах полягає у підтримці та наданні необхідної допомоги особам, які скеровані на ці програми, сприяючи їхньому соціальному включенню та поліпшенню їхнього становища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Асоціація правників України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uba.ua/>
2. Конституція України. Офіційний вебпортал парламенту України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
3. Кривцов А.О. Роль інституту помічників-консультантів депутатів місцевих рад у розвитку місцевого самоврядування в умовах воєнного стану на прикладі міста Миколаєва. International scientific conference «Influence of Europeanization on public management and administration in Ukraine» : conference proceedings (October 5–6, 2022. Riga, the Republic of Latvia). Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, 2022. 104 pages. С. 87-90
4. Кривцов А.О. Інститут радників голови Миколаївської обласної ради в контексті розвитку муніципального права та громадянського суспільства. Multidisziplinäre Forschung: Perspektiven, Probleme und Muster der Sammlung wissenschaftlicher Arbeiten «ΛΟΓΟΣ» zu den Materialien der I internationalen wissenschaftlich-praktischen Konferenz (B. 1), Wien, 9. April, 2021. Wien-Vinnytsia: List Verlag. in Ullstein Buchverlage GmbH & Europäische Wissenschaftsplattform, 2021. С. 65-67
5. Кривцов А.О. Практично-правовий аналіз статусу радника з питань молоді голови Національного агентства України з питань державної служби. Scientific practice: modern and classical research methods: Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the III International Scientific and Practical Conference, Boston, September 16, 2022. Boston-Vinnytsia: Primedia eLaunch & European Scientific Platform, 2022. С. 32-34
6. Кривцов А.О. Розвиток сучасних процесів військового права в інституті позаштатних радників міського голови на прикладі міста Миколаєва. Актуальні проблеми сучасного управління в соціально-економічних,

гуманітарних та технічних системах: Зб. наук. праць за матеріалами ХІХ Міжнародної наук.-практ. конф. (16 листопада, 2023 р., м. Одеса) / Міжрег. Академія управління персоналом. Одеськ. ін-т; ДУ «Ін-т ринку і екон.-екол.досліджень НАН України»; Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży (Rzeczpospolita Polska); Приватний заклад вищої освіти «Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова» (м. Черкаси). Одеса: Лерадрук, 2023. 335 с. С. 143-148

7. Кривцов А.О. Роль інституту помічників-консультантів депутатів місцевих рад у розвитку конституційного та муніципального права на прикладі Миколаївської міської ради та Миколаївської обласної ради. Theoretical and empirical scientific research: concept and trends: Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the II International Scientific and Practical Conference (Vol. 1), (с. 108-110) Oxford, May 28, 2021. Oxford-Vinnytsia: P.C. Publishing House & European Scientific Platform, 2021.

8. Кривцов А.О. Роль інституту радників міського голови у розвитку місцевого самоврядування в умовах воєнного стану на прикладі міста Миколаєва. Актуальні проблеми сучасного управління в соціально-економічних, гуманітарних та технічних системах: Зб. наук. праць за матеріалами ХVІІІ Міжнародної наук.-практ. конф. (17 листопада, 2022 р., м. Одеса) / Міжрег. Академія управління персоналом. Одеськ. ін-т. ДУ «Ін-т ринку і екон.-екол.досліджень НАН України». Одеса: Лерадрук, 2022. 266 с. С. 115-120

9. Кривцов А.О. Роль патронатної служби голови Миколаївської обласної державної адміністрації в сфері публічного управління та врядування. Scientific practice: modern and classical research methods: Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the I International Scientific and Practical Conference (Vol. 1), Boston, February 26, 2021. Boston-Vinnytsia: Primedia eLaunch & European Scientific Platform, 2021. С. 117-119

10. Кривцов А.О. Роль помічника-консультанта депутата місцевої ради у розвитку молодіжних ініціатив інститутів громадянського суспільства.

Сучасний стан та перспективи розвитку економіки, обліку, фінансів та права: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (с. 24-26). 26 березня, 2020, Полтава, Україна: ЦФЕНД.

11. Кривцов А.О. Роль радника міського голови у розвитку місцевого самоврядування міста Миколаєва. Теорія та практика сучасної юриспруденції: матеріали XXIV Всеукраїнської науково-практичної конференції (Харків, 30 травня 2020 року). Харків: НЮУ імені Ярослава Мудрого, 2020. С. 219 – 222

12. Миколаївська міська рада. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mkrada.gov.ua/>

13. Миколаївська обласна державна адміністрація. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.mk.gov.ua/>

14. Положення про Апарат Прем'єр-міністра України: постанова Кабінету Міністрів України від 11.10.2006 № 1451. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/51630455>

15. Положення про помічника-консультанта депутата Миколаївської обласної ради: рішення Миколаївської обласної ради від 17.12.2020 № 6 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.mk-oblrada.gov.ua/polozhennya-pro-pomichnyka-konsultanta-deputata-oblasnoi-rady>

16. Положення про помічника-консультанта депутата Миколаївської міської ради: рішення Миколаївської міської ради від 11.03.2021 р. № 4/2 / Миколаївська міська рада. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mkrada.gov.ua/documents/35926.html>

17. Про державну службу: Закон України. № 889-VIII. (2016). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>

18. Про затвердження Положення про колегію Миколаївської обласної державної адміністрації: Розпорядження Миколаївської обласної державної адміністрації. № 182-р. (2018). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/MI180039>

19. Про затвердження Положення про патронатну службу голови облдержадміністрації апарату Миколаївської обласної державної адміністрації: Розпорядження Миколаївської обласної державної адміністрації № 301-р. (2017). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MI170133.html

20. Про затвердження Положення про позаштатного радника голови Миколаївської обласної ради: розпорядження голови Миколаївської обласної ради від 25.01.2021 № 2-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.mk-oblrada.gov.ua/UserFiles/decision/1611740926601136fe39f4c.pdf>

21. Про утворення робочої групи з розробки проекту стратегії розвитку міста Миколаєва на 2020-2027 роки: Розпорядження Миколаївського міського голови. № 125р. (2019). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mkrada.gov.ua/documents/31571.html>

22. Про утворення спільної відбіркової комісії для відбору радника міського голови з питань прозорості та доброчесності процесу відновлення міста Миколаєва: розпорядження Миколаївського міського голови від 09.08.2022 року № 73р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mkrada.gov.ua/documents/39427.html>

23. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 / Президент України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>

24. Про внесення змін до Рекомендацій щодо засад діяльності радників з питань молоді: Наказ Міністерства молоді та спорту України) № 141

25. Про внесення змін до розпорядження міського голови від 26.09.2016 №252р «Про затвердження складу експертної ради з призначення стипендії міського голови та міської ради для талановитих студентів, які навчаються у вищих навчальних закладах та професійно-технічних навчальних закладах м. Миколаєва: Розпорядження Миколаївського міського

голови від 23 жовтня 2018 року № 326 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mkrada.gov.ua/documents/29799.html>

26. Про внесення змін до розпорядження міського голови від 27.02.2017 № 45 р «Про затвердження штатної чисельності виконавчих органів Миколаївської міської ради», керуючись п.п. 19, 20 ч. 4 ст. 42 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»: Розпорядження Миколаївського міського голови від 31 березня 2020 року № 76 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mkrada.gov.ua/documents/33701.html>

27. Про делегацію міста Миколаєва для участі у перемовинах із делегацією муніципалітету міста Дортмунд (Федеративна Республіка Німеччина) та отримання безкоштовної гуманітарної допомоги: розпорядження Миколаївського міського голови від 12.07.2022 року № 64р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mkrada.gov.ua/documents/39410.html>

28. Про делегацію міста Миколаєва для участі у перемовинах із делегацією муніципалітету міста Дортмунд (Федеративна Республіка Німеччина) та отримання безкоштовної гуманітарної допомоги: розпорядження Миколаївського міського голови від 20.06.2022 року № 48р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mkrada.gov.ua/documents/39408.html>

29. Про загальну мобілізацію: Указ Президента України № 65/2022. Офіційне інтернет-представництво Президента України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/documents/652022-41653>

30. Про затвердження Положення про помічника-консультанта народного депутата України: Постанова Верховної Ради України № 37 (1995). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [Про затвердження Положення... | від 13.10.1995 № 379/95-ВР \(rada.gov.ua\)](https://rada.gov.ua/documents/13.10.1995_379_95-VP)

31. Про затвердження Рекомендацій щодо засад діяльності радників з питань молоді: Наказ Міністерства молоді та спорту України від 11.11.2021 р. № 4370
32. Про затвердження структури виконавчого апарату Миколаївської обласної ради: проект рішення IV сесії Миколаївської обласної ради VIII скликання. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.mk-oblrada.gov.ua/UserFiles/decreeProject/1614180604603670fce1399.pdf>
33. Про місцеві державні адміністрації: Закон України. № 586-XIV. (1999). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>
34. Про основні засади молодіжної політики: Закон України від 27.04.2021. № 1414-IX / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text>
35. Про покладення функцій сервісного офісу у справах ветеранів на Миколаївський міський центр підтримки ветеранів війни: Рішення Миколаївської міської ради від 31.07.2023 року № 22/120. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mkrada.gov.ua/documents/41061.html>
36. Про положення про деякі структурні підрозділи апарату облдержадміністрації: Розпорядження Миколаївської обласної державної адміністрації. № 429-р. (2018). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MI180296.html
37. Про Почесну відзнаку Миколаївського міського голови «За заслуги перед містом Миколаїв: розпорядження Миколаївського міського голови від 4 травня 2016 року № 102р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mkrada.gov.ua/documents/24502.html>
38. Про радника з питань молоді Голови Національного агентства України з питань державної служби на громадських засадах: Наказ НАДС № 15-22. (2022). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nads.gov.ua/npas/pro-radnyka-z-pytan-molodi-holovy->

[natsionalnoho-ahentstva-ukrainy-z-pytan-derzhavnoi-sluzhby-na-hromadskykh-zasadakh](#)

39. Про радника Президента України: Указ Президента України від 26.07.2021 № 309/2021. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/309/2021#Text>

40. Про реалізацію експериментального проекту щодо запровадження інституту помічника ветерана в системі переходу від військової служби до цивільного життя: Постанова Кабінету Міністрів України від 19 червня 2023 р. № 652. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/652-2023-п#Text>

41. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 33, ст. 175. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>

42. Про статус депутатів місцевих рад: Закон України від 11.07.2002 № 93-IV / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93-15#Text>

43. Про створення комісії з відбору кандидатів у помічники ветерана. Розпорядження Миколаївського міського голови від 31.07.2023 року № 154р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mkrada.gov.ua/documents/40841.html>

44. Про створення позаштатної групи радників при міському голові: розпорядження Миколаївського міського голови від 31 березня 2005 року № 168 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mkrada.gov.ua/documents/21848.html>

45. Радник з питань молоді Голови НАДС. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nads.gov.ua/radnyk-z-pytan-molodi-holovy-nads>

46. Регламент Миколаївської обласної ради VIII скликання: рішення Миколаївської обласної ради від 17.12.2020 № 3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.mk-oblrada.gov.ua/UserFiles/Image/ROZPORJD/8%20sklikannj/regl8.pdf>

47. Структура виконавчого апарату Миколаївської обласної ради. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.mk-oblrada.gov.ua/struktura-mykolaivskoi-oblasnoi-rady>

48. Українська Фундація Правової Допомоги. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ulaf.org.ua/>

**Зразок посвідчення позаштатного радника голови Миколаївської
обласної державної адміністрації**

Зразок посвідчення позаштатного радника Миколаївського міського голови

Додаток Г

**Зразок посвідчення помічника-консультанта депутата
Миколаївської міської ради VII скликання**

Додаток Д

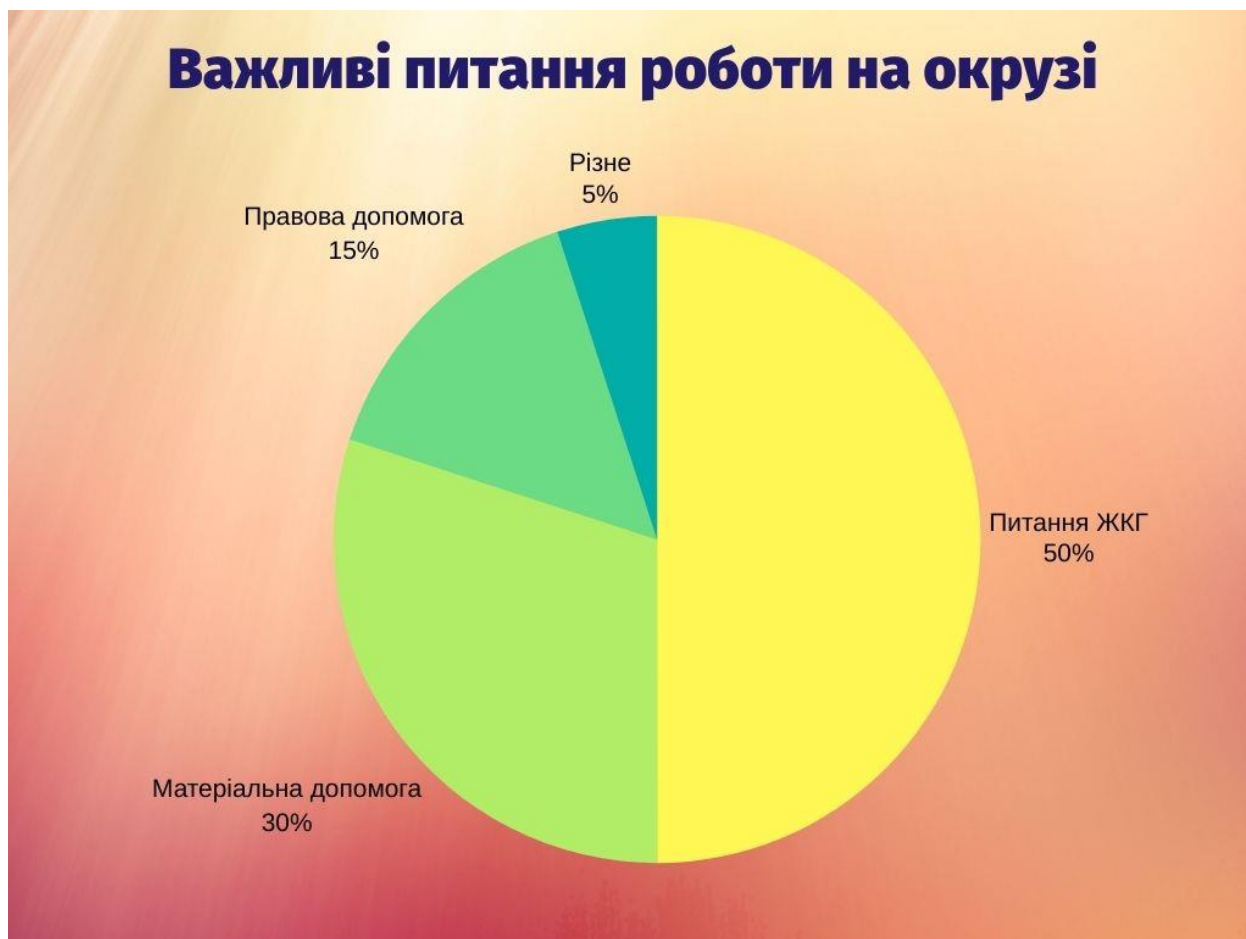
**Зразок посвідчення помічника-консультанта Народного депутата
України VIII скликання**

Аналітичні дані діяльності радників Миколаївського міського голови в 2022 році

**Аналітичні дані діяльності помічників-консультантів
Миколаївської міської ради VIII скликання за сферами діяльності в
2022 році**

Зразки бланків депутатів Миколаївської міської ради VIII скликання

МИКОЛАЇВСЬКА МІСЬКА РАДА VIII СКЛИКАННЯ
54001, м. Миколаїв, вул. Адміральська, 20
депутат міської ради
Іванов Іван Іванович

54001, м. Миколаїв, вул. Адміральська, 20, мобільний телефон, ел. пошта
№ 1/23 від 15.06.2019р.

Першому заступнику Миколаївського міського голови
Криленку В.І.

ДЕПУТАТСЬКЕ ЗВЕРНЕННЯ
Шановний Володимире Ігоровичу!

Прошу Вас надати матеріальну допомогу в розмірі 1 300,00 гривень за рахунок коштів бюджету м. Миколаєва громадянці Сидоровій Інні Сидорівні 1940 р.н., яка проживає за адресою м. Миколаїв, вул. Давиденків 1 кв. 3. Сидорова І.С. є пенсіонером, в серпні 2018 року була проведена операція по ліквідації аденокарцинома сітківки (онкологічне захворювання), а в липні 2016 року була проведена операція по ліквідації полиповидні відростки. Громадянка Сидорова проживає одна та не має змоги проводити необхіднішіше відновлення, в тому робити витрати на поточні потреби, має серйозне матеріальне становище.

Прошу розглянути дане питання та прийняти позитивне рішення.
Координати Сидорової І.С. – (0512)11-11-11, 0953332111.

Додатки:
1. Витиска з медичної картки від 01.03.2018 Сидорової І.С.
2. Витиска з медичної картки від 11.02.2019 Сидорової І.С.
3. Заява Сидорової І.С.
4. Копія паспорту Сидорової І.С.
5. Копія ідентифікаційного коду Сидорової І.С.
6. Банківські реквізити Сидорової І.С.

З повагою,
депутат Миколаївської міської ради І. І. Іванов

МИКОЛАЇВСЬКА МІСЬКА РАДА VIII СКЛИКАННЯ
54001, м. Миколаїв, вул. Адміральська, 20
депутат міської ради
Іванов Іван Іванович

54001, м. Миколаїв, вул. Адміральська, 20, мобільний телефон, ел. пошта
№ 1/23 від 15.06.2019р.

Начальнику Головного управління
Національної поліції
в Миколаївській області
Сергію ШАВХЕТУ

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ
Шановний пане Сергію!

9 серпня 2019 року, як депутат Миколаївської міської ради здійснив виїзду зустріч з мешканцями багатоквартирних будинків по вул. Севастопольська 15, 16, 17. Під час зустрічі жителі звернулися з вимогою щодо вирішення питання з незаконним паркуванням в житловій зоні вантажного транспорту супермаркету «ГІпермаркет», який знаходиться за адресою вул. Севастопольська 14. Таким чином даний автомобіль перекриває в'їзд та виїзд до житлової зони для власного транспорту мешканців будинків, спеціального транспорту та проїзд для пішоходів. Даний транспортний засіб здійснює відвантаження товарів супермаркету «Сільпо» в несезонному місці. Також дана автотранспортна одиниця незаконно перебуває на дорозі для транспорту мешканців будинків. За словами жителів, вони неодноразово зверталися до органів Національної поліції щодо вирішення даної проблеми та фіксації правопорушення згідно ст. 122, ст. 124 КУпАП.

У зв'язку з цим прошу Вас надати наступну інформацію:

- Інформацію про фіксування правопорушення працівниками органів Національної поліції до водія транспортного засобу;
- Інформацію про суму штрафу за порушення правни дорожнього руху воїдем транспортного засобу.

Про наявність відповідей прошу проінформувати мене за телефоном: (050)111-22-33. На підставі ст. 13 Закону України «Про статус депутатів місцевих рад» прошу розглянути запит та сприяти у вирішенні порушеного питання.
Про результати розгляду запиту прошу письмово проінформувати мене.

З повагою,
депутат Миколаївської міської ради І. І. Іванов

Інструменти розвитку громадянського суспільства в Миколаївській міській раді

Інструменти розвитку громадянського суспільства в Миколаївській міській раді

Виконавчий комітет
Миколаївської міської
ради

Служба позаштатних
радників
Миколаївського
міського голови

Помічники-
консультанти депутатів
Миколаївської міської
ради

Дорадчо-консультативні
органи Миколаївської
міської ради

Алгоритм роботи радників Миколаївського міського голови

